

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA

Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL.
CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3637 -
Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XII. BUENOS AIRES, 22 DE MARZO (MARCA) DE 1941

Núm. (Štev.) 9

NAROCNINA: Za Ameriko in za celo
leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50.
Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

PISMO IZ LJUBLJANE

Naš življenski prostor

“Naša država je razglasila svojo nevtralnost in se svetovne vojne ne udeležuje. Obenem pa je toliko tolerantna, da ne priha s kakimi zahtevami po življenskem prostoru. V tem pogledu je naša politika toliko dalekovidna, da ne bo vznemirjala in razburjala duhov pri sosedih. Vemo da vsak narod ima svoje pravice do življenskega prostora, ker hoče vsak narod tudi živeti in mu je zato potreba po prostoru nujni pogoj za življenje. Na pravični podlagi postavljena zahteva, ki je prosta vsakih drugih ozirov, bo prav gotovo našla ugodnega odziva pri vsakomur. V spominu imamo zadnji mir, ki ni pravičen za noben narod, tudi za nas ne. Še enkrat toliko naših bratov je ostalo izven domače strehe. To je morda velika rana na našem narodnem telesu, toda mi nismo barbari. Kot miroljuben narod prenašamo to dejstvo sicer z boleščjo, toda prežeti smo z velikim zaupanjem, da bodo naši sosedje znali ceniti tudi naše težnje. Do danes smo ostali med redkimi, ki še stojijo izven vojne vihrine in niso zaenkrat še predmet neljubih zapletljiv. Temu se imamo prav gotovo zahvaliti naši dobri zunanji politiki kot tudi naši politični zrelosti. Vsak neljub incident, ki se je doslej dogodil, smo znali s pravo hladnarvnostjo in treznim postopanjem likvidirati tako, da so se ohranili se naajaje prijateljski odnosi. Vsi sosedje okoli nas pa naj vedo, da hranimo v sebi toliko moči in upravičenega ponosa, da nas vsaka grožnja ne bo uplašila in nam vzela poguma. Naša država je življenski prostor le za nas in za nikogar drugega. Tu smo se rodili in ta zemlja je namočena s krvjo naših borcev. Kdor tega ne zna in noče ceniti, ta je naš sovražnik. Prebrodili smo že mnogo težav in daj Bog, da bi tudi v bodoče ne nleteli na nepremostljiva nesoglasja. Obenem se zavedajmo, da je z vsakim poedinem zagotovljena nedotakljivost življenskega prostora.”

Dne 17. febr. je začelo v Ljubljani zasedanje banskega sveta dravske banovine. Zasedanje je otvoril ban dr. M. Natlačen, ki je v svojem obširnem govoru, v katerem se je predvsem bavil s splošno situacijo v dravski banovini rekel tudi sledeče: Zaupajmo v življensko silo svoje države! — Svoj govor je g. ban zaključil z ugotovitvijo, da smo bili letos brez dvoma v eni najodločilnejših, pa tudi najtežjih dob v zgodovini človeštva. Naša država je ostala od začetka pa doslej striktno nevtralna in bo kr. vlada nadaljevala to politiko nevtralnosti, miru in dobrih odnosov z vsemi državami tudi v bodoče. S te poti bo krenila le tedaj, če bi se kdor drznil kršiti našo nevtralnost ali kakorkoli ogroziti našo neodvisnost in težko priporjeno svobodo. Zahvaljujoč se tej politiki, ki jo pod modrim vodstvom kneza namestnika Pavla izvaja kr. vlada, še vedno uživamo blagodat miru. Toda sama nevtralnost nas ne bo obvarovala pred slehernimi žrtvami. Toda ne samo od vsakega posameznika, temveč tudi od države kot celote zahteva politika nevtralnosti svoje žrtve. Danes moramo priznati, da so naši državni krmarji modro in grečno vozili. Naj zadobe dogodki okoli nas tudi preteč znajač, vendar nas to ne sme niti za trenutek spraviti iz ravnovesja. Ohraniti moramo mirne živce. V tej dobi pa imamo ljudi, ki izgubljajo oblast nad svojimi živci, imamo zo-

POLOŽAJ NA BALKANU

ANGLEŠKE ČETE SE IZKRCVAJO V SOLUNU IN PIREJU — GRKI VZDRŽALI NOVO ITALIJANSKO OFENZIVO, KATERO JE VODIL MUSSOLINI — NEMCI SE ŠE NISO ODLOČILI ZA NAPAD NA GRČIJO — ODNOSAJI MED JUGOSLAVIJO IN RAJHOM NISO SE RAZČISTENI — OBNOVLJENA ZRAČNA VOJNA MED VELIKO BRITANIJO IN NEMČIJO — AMERIŠKI KONGRES ODOBRILO KREDIT 7.000 MILIJONOV DOLARJEV ZA POMOČ VELIKI BRITANiji

Kakor izgleda, so se Angleži odločili, da se bodo borili proti Nemcem tudi na Balkanu. Vest, ki prihaja iz Grčije, zatrjuje, da se britanske čete, s popolno vojno opremo, izkrcavajo v Solunu in Pireju. Eni zagotavljajo, da se je doslej izkrcalo že 200.000 mož, drugi pa pravijo, da izkrcane angleške čete ne štejejo več ko 100.000 bojnikov. Od kod so Angleži vzeli to vojsko? Iz Libije. General Wavell je svojo vojsko ustavil pred veliko libijsko puščavo, skozi katero bi bil moral pognati svoje ljudi, če bi bil hotel napasti Tripolis. Izbral je primerne postojanke, ki jih sedaj vojska utrjuje. Angleška ofenziva v Libiji je torej končana. Wavell je prepričan, da bo na sedanjih postojankah mogel vzdržati morebitne nove napade Italijanov, napade, ki se ne bodo mogli izvršiti nepričakovano, ker loči Grazianijsvo vojsko od angleških postojank obsežna puščava, katero bodo britanska letala skrbno opazovala.

Nekateri, ki so pričakovali, da bodo Angleži Italijane popolnoma izrinili iz Libije, bodo sedaj nekoliko razočarani, vendar pa je razumljivo, da je angleško vojno vodstvo imelo dovolj tehtnih razlogov za to, da je libijsko ofenzivo ustavilo in s tem omogočilo intervencijo na Balkanu, kjer je prisotnost britanskih čet izredno važna. Brez angleške pomoči bi Grčija morala kloniti pred nemškimi pritiskom, angleško-turška zveza bi izgubila mnogo svoje vrednosti in ves Balkan bi bil v oblasti osovine. Angleška intervencija utegne sedaj popolnoma spremeniti položaj na Balkanu, ki je še pred nekoliko dnevi izgledal v vsem ugoden za Berlin.

Razumljivo je, da 100.000 ali 200.000 mož ne bo dovolj, če bo hotela Anglija meriti svoje sile na Balkanu z nemško vojsko. Angleži bodo morali izkrcati mnogo več čet in izgleda, da bodo to mogli kmalu storiti. Njihove čete so zasedle skoro vso italijansko Somalijo, zasedle so spet glavno mesto angleške Somalije, Berbero, v Abesiniji se bližajo Hararju in Diredavi, ograjujejo edino železniško zvezo med Adis Abebo in Džibutijem, v Eritreji se

pet take, ki oznanjajo lahkovernim ljudem cenen nauk, češ, da so vsa naša prizadevanja brez vrednosti, ker se bo naša usoda odločila drugod. Tem krivim in po večini dobro plačanim prerokom, ki brez čuta odgovornosti begajo naš narod, velja naša najodločnejša borba. Država bo porabila za njih zatrtje vsa sredstva, pri tem pa naj sodeluje tudi vsa naša javnost. Slovensko ljudstvo je v svojem jedru zdravo, zaveda se, da je lastna država edini vir njegovega napredka in blagostanja; ponos in junaštvo sta bili od nekdaj njegovi odliki. Ne dopustimo, da bi se v sedanjih časih izneverilo tem svojim svetlim tradicijam in postalo plen defetistične propagande. Zaupajmo v življensko moč svoje države, zaupajmo v svojo moč in božjo pomoč, vsi se tesno strnimo okrog naše junaške dinastije Karadjordjevičev! Z manifestacijami so člani banskega sveta sprejeli govor g. bana, ki je žel za svoja izvajanja dolgotrajno odobravanje.

borijo za Keren in Asmaro. Ker se v Abesiniji širi tudi upor domačinov proti Italijanom, je verjetno, da se bodo operacije v vzhodni Afriki kmalu končale in bo britanski generalni štab mogel poslati od tod nova ojačenja na Balkan. Ni izključeno, da utegne angleška odločnost povzročiti, da se tudi Turki vržejo v boj proti Nemcem. Eden in Saradžoglu, zunanja ministra Velike Britanije in Turške, sta se v sredo spet sestala na razgovor. Zanimivo je, da je Saradžoglu istega dne izjavil zastopniku grškega lista “Ethnos”, da se Turčija veseli grških zmag prav tako, kakor da bi bile njene zmage, ter mu je celo govoril o “naši skupni zmagi”.

Mussolini - vojskovodja

Čeprav se nemška vojska nahaja ob bolgarskogrški meji, kar predstavlja za Grčijo brez dvoma veliko nevarnost, se grška armada v Albaniji krepko drži ter je v preteklih dneh z uspehom odbila novo italijansko ofenzivo. Smola, ki jo ima italijanska vojska, katere operira proti Grkom, je Mussolinija tako razvnela, da je sam šel v Albanijo, prevzel vrhovno poveljstvo in pognal sveže čete proti grškim postojankam. Deset dni zaporedoma je enajsti italijanski armadni zbor nasakoval grške pozicije, deset dni je Mussolini podžigal svoje čete, deset dni so Grki odbijali vse napade. Tudi Mussoliniju se ni posrečilo prebiti grško fronto. Vrnil se je baje spet v Italijo in prepustil vojskovanje poklenim vojskovodjam, ki so doslej imeli prav tako slabo srečo kakor on.

Pogajanja med Beogradom in Berlinom

Ljudje se vprašujejo, počemu nemška vojska ob grški meji ne preide v napad, da bi italijanskim zaveznikom pomagala iz zagate. Vprašujejo, čemu tega še ni storila, ko

General Pešić

vendar v Berlinu gotovo vedo, da se v grških pristaniških izkrcavajo angleške čete, ki bodo zelo otežile nemški vojski njeno nalogo.

Odgovor na to vprašanje ni težak.

Če se hoče nemška vojska zagnati v Grčijo, mora imeti predvsem zavarovan svoj desni in levi bok; vedeti mora v naprej, da ji s turške in z jugoslovanske strani ne preti nobena nevarnost.

Turke je skušal Hitler pomiriti s posebno poslanico, naslovljeno na turškega predsednika Inonua. Izredno nemško odposlanstvo je prineslo Hitlerjevo pismo v avionu v Ankaru. Besedilo tega pisma ni bilo še objavljeno, vendar pa dosedanje vesti zatrjujejo, da Hitler v njem “svečano obljublja”, da Turčiji ne grozi nobena nevarnost z nemške strani. Da so Turki sprejeli ta zagotovila z največjim nezaupanjem, je povsem razumljivo. Koliko svečanih obljub je doslej že dal Hitler in koliko so držale! Pravijo, da je Inonu že odgovoril in se je samo zahvalil za “prijazno sporočilo”; turški generalni štab pa pošilja čete preko Bosfora na bolgarsko mejo in z največjo naglico urejuje nova zasilna letališča. Kaj misli o nemških obljubah turški zunanji minister, smo že

Dragiša Cvetković, min. predsednik

zgoraj povedali. Nemci sami tudi ne verujejo v pomirjevalni uspeh Hitlerjevega zagotovila Turkom in zato zbirajo na drugi strani bolgarske meje svoje čete.

Kar se tiče desnega krila nemške vojske, je nemška diplomacija skušala zavarovati njegovo varnost s povabilom beograjski vladi, naj podpiše totalitarni pakt. O tem smo že pisali precej obširno v zadnji številki našega lista in prišli do zaključka, da je zaradi položaja, v katerem se Jugoslavija nahaja, njeno nadaljnje končno zadržanje odvisno od nadaljnega razvoja dogodkov na Balkanu. Da se ti dogodki razvijajo v drugačni smeri, nego je izgledalo pred nekaj dnevi, smo videli zgoraj.

Časopisne vesti, katerih točnost seveda ne moremo kontrolirati, zatrjujejo, da ima Jugoslavija sedaj pod orožjem 1.250.000 mož, kar bi pomenilo, da je izvršila splošno mobilizacijo. Zastopniki našega generalnega štaba so se te dni “neuradno” razgovarjali s turškim generalnim štabom, in izgleda, da so ti razgovori dovedli do zadovoljivih zaključkov. Cincar Marković in ministrski predsednik Dragiša Cvetković, ki bi bila morala, po časopisnih napovedih, že pred dvema tednoma podpisati v Berlinu “trojni pakt”, sta še zmerom v Beogradu. Dr. Cincar Marković je v zadnjih dneh sprejel že mnogokrat nemškega po-

slanika, sprejel pa je tudi angleškega, severnoameriškega in turškega diplomatskega zastopnika. Ministrski predsednik je obolel in ne more nikamor potovati.

Vse kaže, da je Nemčija hotela doseči od Jugoslavije, da se, hočeš nočeš, priključi totalitarnemu paktu, a da je naletela v Beogradu na odpor, ki ga ni pričakovala. Ker je Jugoslavija skoro popolnoma obkrožena od totalitarnih sil, so Nemci

Cincar Marković, zun. minister

bili prepričani, da bodo s svojimi zahtevami lahko prodrli. Če so vesti o mobilizaciji resnične, potem je gotovo, da bo Jugoslavija branila svojo nevtralnost, če bi jo Nemčija hotela prekršiti.

Poročilo angleškega obveščevalnega urada “Reuter” zagotavlja, da je nemški poslanik v Beogradu hotel odstraniti ovire, ki so se pojavile za izvedbo nemških načrtov, s tem, da je nekaterim hrvaškim voditeljem v imenu Nemčije ponudil “neodvisnost”, kakršno sedaj “uživa” Slovaška, a da se je pri tem urezal. Hrvaški voditelji so kneza Pavla takoj obvestili o tej novi nemški spletki in je s tem nastala za nemško diplomacijo nova težava. Koliko je resnicev tem poročilu, tega seveda mi ne vemo, pokazalo pa se bo v najkrajšem času. Če bo g. von Heeren, kakor se imenuje nemški poslanik pri jugoslovanski vladi, še ostal v Beogradu, bo to pač znamenje, da je “Reuterjeva” vest izmišljena; če ga bo pa nemška vlada premestila, bomo smeli upravičeno misliti, da je mož res spletkaril, in sicer nerodno spletkaril.

Iz krogov, o katerih novinarji zmerom zatrjujejo, da so “dobro obveščeni”, prihaja zagotovilo, da je Jugoslavija pripravljena skleniti z Nemčijo pakt o nenapadanju in dovoliti prehod skozi jugoslovansko ozemlje transportom nemških ranjencev, kakor je že dovolila prevoz italijanskih in grških ranjencev. Pogodba o nenapadanju bi odgovarjala dosedanjim jugoslovanskim politiki nevmešavanja v sedanjo vojno in bi jugoslovansko nevtralnost nič ne spremenila.

Uradnega poročila o pogajanjih, ki se sedaj vodijo med Beogradom in Berlinom, doslej še ni, in vse, kar prinašajo listi, so povečini uganjane, ki morejo biti osnovane, lahko so pa tudi popolnoma brez podlage.

Edini dokaz, da se odnosi med Nemčijo in našo državo niso še razčistili, bi moglo nuditi dejstvo, da se nemška vojska, ki je ob bolgarsko-grški meji pripravljena za napad, doslej še ni zgenila. Seveda je to premirje prišlo zelo prav Angležem, ker morejo mirno izkrcavati svoje čete v Grčijo, dokler Nemčija ne preide v napad.

Zračna vojna se je spet poostrila

Zračna vojna med Veliko Britanijo in Nemčijo se je v zadnjem tednu izredno poostrila. Nemci so poslali po več sto letal močna krklata proti Glasgowu in drugim angleškim mestom ter so tudi London začeli napadati z obnovljeno silo. Pa tudi angleško letalstvo je sedaj pokazalo večjo delavnost. Bremen, Hamburg, Kiel, cela vrsta drugih mest na Nemškem in v drugih deželah, ki so po nemški vojski zasedene, je angleško vojno letalstvo silovito obstreljevalo. Tudi Berlin je doživel najhujši napad v sedanji vojni. Angleži upajo, da bodo z ameriško pomočjo kmalu dobili premoč nad nemškim letalstvom in da bodo tedaj začeli z obrestmi vračati vse, kar so doslej od Goeringovih letal "dobili".

Ameriška pomoč

Ameriška pomoč je že stopila v akcijo. Roosevelt si prizadeva organizirati jo tako, da bo čimbolj uspešna. V daljšem govoru je te dni

Roosevelt, preds. Združenih držav

pozval vse prebivalce Združenih držav, naj vprežejo vse sile za to, da se država v resnici spremeni v "arsenal demokracije". Povedal je, da se to ne bo moglo zgoditi brez žrtv, ker se bodo morali davki povečati, vendar pa so žrtve potrebne, če hočejo Združene države pomagati demokraciji do zmage in s tem uničiti totalitarno nevarnost. Povedal je, da novi red, ki ga kujejo v Berlinu, ni noben red, marveč samo poskus za nemško nadvlado nad drugimi narodi, ki naj bi Nemcem bili sužnji. Če pruska avtarhija je bila slaba, totalitarni režim je pa še mnogo slabši. Roosevelt je dejal, da spori med delodajalci in delavci ne smejo ovirati izvedbo programa za pomaganje Veliki Britaniji; zato bo vlada imenovala posebno razsodišče, ki bo odločalo v delovnih sporih. Iz njegovih besed je mogoče sklepati, da se bo vlada odločila za odločnejše ukrepe, če bi proizvodnja vojnega materiala trpela zaradi štrajkov.

Ameriški kongres je po kratki razpravi odobril zakonski predlog za 7.000 milijonov dolarjev kredita, ki ga bo vlada uporabila za izvršitev zakona o posojanju vojnega materiala Veliki Britaniji. Zanimivo je, da so za te ogromne kredite glasovali tudi taksi poslanci, ki so prej pobijali zakonski predlog za pomoč Angliji. Izjavili so, da je treba sedaj, ko je osnovni zakon že odobren, storiti vse, da se čimprej in temeljito izvrši. O teh kreditih bo sedaj razpravljala senat in jih bo najbrž v torek odobril. Po izjavah ameriškega ministra za vojno mornarico bo Anglija dobila iz teh kreditov najprej manjše vojne enidine, ki so angleški mornarici najbolj potrebne zaradi naraščajoče delavnosti nemških podmornic. Obenem pa se bodo gradila tudi vojna letala, tanki in ves drugi moderni vojni material, ki naj Angliji pomaga do končne zmage.

Po Rooseveltovih izjavah bodo smele z ameriško pomočjo računati poleg Anglije tudi še vse

Argentinske Vesti

ANGLEŠKA POMOŽNA KRIŽARKA V NAŠEM PRISTANIŠČU

V četrtek dopoldne je priplula v tukajšnje pristanišče angleška pomožna križarka "Asturias".

Križarka spada k floti, ki straži Južni Atlantik. Prispela pa je, da se založi z živžem in drugimi potrebščinami.

Po preteku roka, ki je določen tujim vojnim ladjam, pa bo "Asturias" spet odplula na svojo službo.

DR. CASTILLO V MAR DEL PLATI

V sredo se je odpeljal, v družbi še nekaterih drugih ministrov, v Mar del Plato, državni podpredsednik dr. Ramon Castillo. Ostal je tam le en dan.

V kakšni zvezi je bilo to njegovo potovanje, ni znano.

PRIJETI IZLETNIKI

Policija v La Plati je v nedeljo aretirala okrog 180 oseb, ki so se udeležili izleta organizacije "La Juventud Argentina". Med udeleženci sta bila tudi dva vojaka, oblečena v civilu, dva komunistična voditelja ter nekaj še mladoletnih fantov in deklet. Mladoletne je policija oddala staršem domov, ostale pa je obdržala v zaporu.

Policijska oblast je aretacijo izvršila zato, ker je izvolala da se ne gre za izlet, ampak za komunistično zborovanje.

Pri izletnikih je našla policija razne komunistične propagandne letake in brošure.

GIBANJE PARNIKOV

Iz Evrope v tukajšnje pristanišče ne bo tako kmalu dospel noben parnik. So nekateri sicer že na poti, toda so šele zapustili evropska pristanišča. Med njimi je tudi španski parnik "Cabo de Buena Esperanza". Dalje "Alsina" in nekateri angleški.

BAREO NE MOREJO UJETI

José Barrea, ki se je izmuznil iz rok policije v znanem tragičnem streljanju, v ulici Tuyú, v Caserosu, pri katerem sta Enrique Hornos, znan zločinec in neki Srebenjuk izgubila življenje, se še vedno skrbno skriva pred policijo.

Policija v La Plati je že bila gotova, da bo Barreo zgrabila, ker je obkolila hišo, v kateri se je skrival domnevani zločinec. Ko je ta spoznal, da je izpuščen, si je storil sam konec. Ni pa bil ta iskan Barrea, ampak drugi nevarni zločinec, Oscar Fiscardini.

Menda pa so le bili na sledu tudi Barrei, kajti tukajšnja policija je dobila prejšnji ponedeljek obvestilo, od policije iz Caserosa, da ima zločinec v koruznem nasadu obkroženega. Na to sporočilo se je mestna policija takoj podala tja in skupno s tamošnjo začela preiskovati nasad, toda o iskanem ni bilo ne duha ne sluha. Tako pehanje za Barreo se vrši dan za dnem, a vedno brez najmanjšega uspeha.

Mnogokrat je policija že čisto gotova, da ima spretnega tolovaja v rokah, pa vedno odide od mesta, kjer naj bi bil on, praznih rok. Tako se je zgodilo zopet tudi te dni.

druge države, ki so že sedaj ali pa še bodo v bodoče zapletene v boj s totalitarnimi silami.

Združene države so res dolgo odlašale in dolgo razpravljale o tem, kaj naj pravzaprav store v sedanji vojni. Sedaj, ko so se odločile, hočejo pa napeti vse sile, da pot, ki se si jo izbrale, čimprej prehodijo, t. j. da Veliki Britaniji čimprej pomagajo do one premoči v modernih vojnih sredstvih, brez katere je zmaga demokracije nemogoča. Vsa okromna industrijska sila Združenih držav bo v najkrajšem času v službi tega programa.

Nemcem se še nikoli ni tako mudilo, kakor se sedaj mudi, če hočejo izsiliti kakšno dločitev še preden se bo ameriška pomoč čutila v vsej svoji teži na bojišču.

Četa petdesetih policajev, razdeljena v skupine po deset, mož se je podala v torek na vse zgodaj zjutraj proti Ramos Mejia. Ob 4 uri so bili že tam, pozvali na pomoč še tamošnjo policijo in s skupno močjo so jo mahnil nato v bližnjo Villo Luzuriaga. Dobila je namreč mestna policija ovadbo, da se v tem delu, v neki bajti skriva nek človek, ki bi utegnil biti Barrea. Obkolili so tedaj navedeno bajto, udrli nanjo in res našli notri moža, ki pa spet ni bil iskani ropar, ampak neki drugi potepuh. Pač pa je ta izjavil, da je prenočil v tej koči nek tuj človek, mogoče Barrea, ki je nekako pred pol ure odšel neznano kam.

Policija je preiskala vse pote tam okrog, toda o Barrei nobenega sledu. Tako se je policija zopet praznih rok vrnila domov.

Res je, da se Barrea zna dobro skrivati, ali prej ali slej bo vendar padel policiji v roke, ker ta ne misli odnehati, dokler ga ne najde.

POLICAJ MORILEC

Policaј Rafael Ladrón Guevara, ki je pred mesecem pomoril skoro vso svojo obilno družino in nato neznano kam izginil je baje povzročil nov zločin. Umoril je namreč trgovca radijskih aparatov, Osvolda Cuvilla, starega 28 let, ki je imel svojo trgovino v ulici Rivadavia št. 8318, ter se nato v kolektivno št. 63 odpeljal. Nato pa na Primera Junti izstopil in izginil.

Ce je ta nov zločin res izvršil bivši policaj Ladrón, tedaj je to dejanje pripisovati maščevanju, katero je policaj zagrozil trgovcu radi neke kupčije radija.

Ko je policaj izvršil svoje grozno dejanje nad svojimi otroci, se je tudi Cuvillo jel bati za svoje življenje ter je imel postavljenjo stražo. Morilec pa je porabil slučajno odsotnost stražnika in izvršil umor.

Kljub grožnjam policaja, je pa vendar le vprašanje, če je ta umor res on izvršil. Vse mogoče, da je to dejanje storil kdo drugi. O vsem tem pa vodi preiskavo policija.

Prve dni tega tedna so začele krožiti o izginulem policaju domisljave vesti, ki so prikazovale Ladróna Guevara kot žrtev maščevanja. Po mnenju nekaterih njegovih bivših tovarišev so neznani ljudje ugrabili policaja, ga kam odpeljali, njegovo družino pa pomorili. Taka vest pa je kaj malo verjetna.

Druga, tudi skoro neverjetna stvar se je dogodila te dni. Sodniji je bilo poslano namreč priporočeno pismo, oddano v poštni podružnici št. 14 B, katero pismo nosi Ladrónov podpis.

V pismu se policaj pritožuje nad grdim ravnanjem, katerega je bil deležen od strani žene. Kar se pa tiče umora trgovca Cuvilla pa piše, da je to storil za to, ker ni mogel nikjer priti do svoje pravice.

Sedaj policija preiskuje, če je v resnici njegova pisava in če si ni mogoče kdo dovolil to šalo.

Med vsem tem časom, odkar je bila umorjena družina in Cuvillo, pa policaja skrbno stika za izginolim policajem. Kakor za Barreo, tako tudi za Ladrónom so pogoni na dnevnem redu. Menda ga ni kraja in samotne hiše v okolici Buenos Airesa, da jo ne bi policija preiskala. Tudi ga ni navadnega hotela ali prenočišča v našem mestu, kjer bi stražniki ne zbudili iz mirnega spanja stanvalce. V enem takih prenočišč so mogoče postavile že mislili, da imajo svojega nekdanjega tovariša. Pa je bil miren deželan, ki je prišel v mesto po opravkih. Od samega strahu tisto noč ubogi provincijalec ni več zatisnil očesa, čeprav so se gospodje policaji lepo opravičili ter mu rekli, da naj le mirno spi dalje.

Naj bo tedaj stvar že kakorkoli, čudno pa le, kako da ne bi izsledili policaji svojeje tovariša, saj ga morejo dobro poznati in se ta mudi v bližini mesta ali celo v mestu samem.

DOMAČE VESTI

Truplo pok. g. Jožeta Kastelica najdeno

Iz Puente del Inca poročajo, da so v višini 5400 metrov našli truplo našega izseljenskega duhovnika Jo-

Pok. gosp. Jože Kastelic

žeta Kastelica, ki se je pred letom ponesrečil ko je z Linkovo ekspedicijo skušal doseči vrh Akonkague. Truplo pok. g. Jožeta je bilo že prenešeno z gore v Puente del Inca.

Ker nam je ta vest dospela, ko je bil naš list že v tisku, bomo šele v pr'hodnji številki obsirneje poročali.

Objava

Gosp. Živec iz Villa Progreso je naprosil naše uredništvo za objavo spodaj stoječega članka, katerega radevolje objavimo in sicer brez kakve odgovornosti od naše strani:

Podpisani se nahajam že 11 let v Argentini in večkrat mi je kdo rekel in tudi še sedaj mi kdo od rojakov pravi: da je slišal praviti, da sem za časa mojega bivanja v Sev. Ameriki oškodoval nekatera tamošnja slovenska društva in to za velike vsote.

Zato bi prosil dotične, ki to govore, da mi v teku 90 dni javijo dru-

Nekaj odlomkov iz slovenske zgodovine

"Vse je vihar razd'jal narod pa zmeraj stal." Slovenska pesem.

Slovenci so prodrli v drugi polovici VI. stoletja iz današnje južne usije čez Karpate in čez panonsko nizino na ozemlje, ki so ga l. 568. zapustili Longobardi in so prodirali ob Soči, Savi, Dravi in Muri daleč v vzhodne Alpe. Živel so v stalnih junaških bojih zlasti z Longobardi na zapadu, z Bavarci na severozapadu in z Obri na vzhodu. Že v VII. stol. so si organizirali svojo prvo državo Karantanijo s središčem v celovski kotlini (Krnski grad in Gospa Sveta). Karantanija je obsegala skoro ves severni del tedanjeje slovenskega ozemlja. Načelovali so ji knezi domačega rodu (Valuk, Borut, Hotimir in drugi), katere so umeščali na Gosposvetnem polju po obredu, ki je edinstven zgodovinski dokument, izražajoč kmečki in demokratični značaj te svobodne slovenske vladavine. Obred so spoštovali prav do XV. stol. še tudi vladarji tuje krvi. Druga mogočna slovenska država Panonija se je razvila pod knezom Koeljem v IX. stoletju in je obsegala vse vzhodni del slovenskega ozemlja. Njeno središče je bilo v Blatogradu ob Blatnem jezeru na sedanjem zaopdnem Ogerskem.

Najnevarnejši nasprotnik Slovencev v prvih dveh stoletjih so bili Obri na vzhodu. Njih pritiska jih je rešil kralj Samo (623—658), ko je ustvaril veliko slovensko državo od Sudentov do Jadranskega morja. Ker se po njegovi smrti Slovence niso mogli več sami upirati obrski premoči, je pozval l. 743. karantanski knez Borut na pomoč Bavarce. Združeni so premagali Obre, toda zato so morali priznati bavarsko nadoblast. S tem je bila zadana smrtna rana dotedanji slovenski sa-

stvo ali društva, ki sem jih jaz oškodoval, v nasprotnem slučaju jih smatram za lažnivece in obrekovalce.

Pripomnim, da sem bil v Severni Ameriki od leta 1913 do 1919 leta in sem bil član Slovenskega doma.

Ker se gre za mojo in čast moje družine, nikomur ne morem dopustiti takega obrekovaljanja.

Pozdrav vsem, katerikoli me poznajo.

Anton Živec,
R. Areandini 641
Villa Progreso - S. Martín

Opozorilo

Slušatelje jugoslovanske radio-ure opozarjamo, da se prenos našega programa vrši odselej na tukajšnji oddajni postaji LS2, Radio Prieto, ob sobotah od 18.30 do 19. ure.

ŠTORKLJA

Te dni je obiskala štorklja družino našega rojaka Josipa in Tilke Škabar ter jima prinesla še eno punčko.

Komplicacij ni bilo ter sta mati in deklica pri najboljšem zdravju. Srečnim staršem čestitamo!

OBJAVE POSLANIŠTVA

Avda. de Mayo 1370/III.
U. T. 37 - 4551

Kr. jugoslovansko poslaništvo išče ter poziva, da se mu javijo sledeči izseljenci:

Sabo Tereza iz Nove Crnje. Zadnji njen znan naslov: a/c Sr. N. Cofanis, Villalonga, FCS.

Kozić Josip iz Velike, srez Slav. Požega. Zadnji znan naslov: S. Dumont 232, Bs. Aires.

Tekavčič Ignacij iz Žužemberka. Leta 1939 se je zglasil z mesta Lezama FCS, a/c. sr. Federico Egli.

Baričevac Števan iz Peternice. Leta 1934 se je javil iz Buenos Airesa, ulica Bolívar 844.

Filipović Franjo iz Sušaka. Stanuje menda na Dock Sudu, ulica La Plata.

Markov Ljuba iz Petrovgrada. Stanuje menda nekje v ulici Olavarréa, na Boki - Buenos Aires.

mostojnosti, čeprav so si še nekaj časa ohranili kneze lastnega rodu.

Toda že l. 788. si je Karel Veliki podvrnil Bavarce in z njimi vred smo prišli tudi Slovenci, hitro za nami pa še Hrvatje v sestavi frankovske velesile. Franki so začeli polagoma izpodrivati staro slovensko pravo in uvajati fevdalizem, naseljevali so zlasti redko naseljene slovenske predele v Vzhodnih Alpah z nemškimi naseljenci in pospešili popolnoma pokristjanjenje Slovencev. To se je širilo iz obeh velikih cerkvenih središč, iz Solnograda (Salzburga) in iz Ogleja. Tako so se Slovenci kot eden prvih slovanskih narodov tudi popolnoma in za trajno priključili zapadni krščanski kulturi. Hrvatje in Slovenci so se sicer l. 819. skupno pod vodstvom panonskega kneza Ljudevita Posavskega uprli frankovski nadoblasti, toda šele po triletnih krvavih bojih, ko so združeni Slovenci in Hrvatje potolkli že devet frankovskih vojsk, so bili končno premagani in tedaj so izgubili tudi pravico postavljati si lastne kneze.

Po smrti Karla Velikega je začela frankovska moč naglo pešati in, ko se je l. 843. država razdelila, smo pripadli Slovenci po večini njenemu vzhodnemu delu, to je Nemčiji. Prav tedaj so pridrli v panonsko nizino mongolski Madžari, ki so uničevali vzhodne predele slovenskega ozemlja, ter ločili severne Slovence od južnih. Njih naval so bili ustavljeni šele z velikim porazom na Leškem polju l. 955. Da bi si zavarovali vnaprej svoje vzhodne meje, so organizirali Nemci med Donavo in Jadranom cel venec "mejnih mark" (Karantansko, Ptujsko, Savinjsko, Kransko Slovensko in dr.) mejni grofi na čelu. Te so se po fevdalnem pravu razvile v bolj ali manj samostojne kneževine. Svoje meje so neprestano menjavale, dokler se

Vesti iz organizacij

Občni zbor "Slovenskega doma"

V nedeljo, dne 30. marca ob 5 uri popoldne se bo vršil v društvenih prostorih, ulica Gral. César Díaz 1657, redni občni zbor "Slovenskega doma".

Dnevni red:

1. Otvoritev občnega zbora.
 2. Poročilo tajnika, blagajnika in drugih funkcionarjev.
 3. Volitev novega odbora.
 4. Slučajnosti.
- Člani in članice udeležite se gotovo občnega zbora. Odbor.

Prireditve "Slovenskega doma"

V nedeljo 30. marca se bo vršil v društvenih prostorih, ulica Gral. César Díaz 1657, redni občni zbor.

Na Belo nedeljo 20. aprila velika prireditve v dvorani XX. Setiembre, ulica Alsina 2832.

Tudi naša dekleta so bila v Mar del Plati. Na sliki vidimo pet deklet Slov. doma: Vido, Darinko, Branko, Justo in Albino.

Sestanek narodnega odbora

V nedeljo popoldne se je vršil v Jugoslovanskem klubu napovedan sestanek domoljubnih jugoslovanskih izseljencev.

Ta sestanek se je vršil sedaj v manjšem obsegu. Pozvani so bili le

Ostojić Tošković Ivan

odposlanci društev in le nekateri člani, ker za sedaj ni bilo časa za obvestilo večjega števila izseljencev. Kljub temu pa je prišlo na sestanek večje število rojakov in zastopnikov društev. Širši sestanek se bo vršil v kratkem.

Gosp. Defrančeski, urednik "Naše Sloge", je otvoril zborovanje, povedal namen tega, povedal tudi, da se je odposlalo knezu Pavlu brzojavko, da se je nabrala, večja vsota denarja za stroške, ki je potrebna za propagando, nakar je predlagal za predsednika sestanka gosp. Ivana Ostojić-Toškovića, ki je predsedstvo tudi sprejel. V svojem govoru je g. Ostojić - Tošković povdarjal,

VELIKONOČNA DENARNA NAKAZILA
V JUGOSLAVIJO
s zračno pošto in pod najboljšimi pogoji
boste obavili edino pri nas
JUGOSLOVANSKI ODDLEK

Na Vašo razpolago imamo v naši hranilnici
krasen
"SPAROVCEK"
Zahtevajte pojasnila.

BANCO HOLANDES UNIDO
SUCURSAL BUENOS AIRES
Calle Central 35 de Mayo 51
Agencia N.º 11 Corrientes 1900 • Agencia N.º 12 Cabildo 2420/50
DIRECCION GENERAL: RIO DE JANEIRO (AMERICA CENTRAL)

da je domovina v nevarnosti, zato je treba, da ji tudi jugoslovanski izseljenci priskočijo na pomoč.

Govoril je nato o "Narodni Obrani", ki je za časa prejšnje vojne delovala tukaj v Južni Ameriki, katere aktivni član je bil tudi on sam. Rekel je, da so šli milijoni dinarjev za Jugoslovanski odbor v Londonu, srbski rdeči križ, za begunce in ranjence, ter za vzdrževanje dobrovoljcev. Obenem je dal navodila, kako naj bi se tudi sedaj to delo vršilo. Govorilo je nato še več govornikov.

Nato je bil po daljši debati izvoljen sledeči pripravljalni odbor:

Predsednik Ostojić-Tošković, inž. Djukić, Marinković, Defrančeski, Jovanović Milosavljević, Marasović, Sardelić, Roje, Pahor, Aljinović, Abadžić, Vukasović, Gugolj in Sazu-

nić.

Vsi izvoljeni so mesto sprejeli.

Seja tega odbora je bila določena za torek, ki se je tudi vršilo v Jugoslovanskem klubu. Na tej se je razpravljalo v prvi vrsti o sklicanju sestanka vseh jugoslovanskih izseljencev.

Poziv

Odbor "Slovenskega doma" pozivlja svoje članstvo, da opravi svoje dolžnost pri blagajniku.

Blizu se namreč občni zbor, pa je treba radi tega zadevo urediti. Kdor ne bo do občnega zbora v redu s članarino, ta ne bo imel pravice glasovati, niti ne bo mogel biti voljen v odbor.

Jugoslovansko Društvo Samopomoč Slovencev

V BUENOS AIRESU
VABI

Genjene rojake in rojakinje na

PLESNO ZABAVO

katera se vrši v **SOBOTO 29. MARCA** v društvenih prostorih v ulici **TRES ARROYOS No. 376**. Začetek ob 9 uri zvečer.

POLEG PLESA IN SREČOLOVA SO V PROGRAMU ŠE DRUGE ZANIMIVOSTI.

IGRAL BO TIPIČEN IN KARAKTERISTIČEN ORKESTER VSTOPNINA: Moški \$ 1.— Ženske prosto.

K obilni vdeležbi vljudno vabi

ODBOR

niso sčasoma razvile iz njih poznejše dežele: Štajerska, Koroška, Kranjska, Goriška in Istra. Vladale so jim razne plemenitaške rodbine, kakor Eppensteini, Spanheimi, Babenberžani, Andechs-Meranci, Ortenburžani in dr. Slovenska zemlja je postala objekt tujih fevdalcev in slovenski narod je naglo izgubljal svoje staro domače plemstvo, toda slovenski kmet se je še dolgo ustavljal gospodarsko-socialnemu zaslužnjenju ter si še dolgo ohranil mnogo starih svobod, zlasti v sodstvu.

Do večjih političnih prevarjav je prišlo zopet v XIII. stoletju. Zaradi anarhije v tedanji Nemčiji je razširil (l. 1269) češki kralj Otakar II. Pšemisl svojo oblast prav do Jadranskega morja in tako vnovič združil slovenske dežele s češkimi v eni veliki slovanski državi. Toda l. 1278, ga je premagal novi nemški cesar Rudolf Habsburški in si prilastil najprej Štajersko, pozneje se je pa posrečilo njegovim naslednikom zagospodovati še v ostalih slovenskih deželah. Pritem prodiranju so naleteli Habsburžani na eno samo večjo oviro, to je na celjske grofe, najmočnejšo velikaško rodbino XIV. in XV. stol. na slovenskem ozemlju, ki je bila tudi v tesnih rodbinskih zvezah z raznimi hrvaškimi, bosanskimi in srbskimi velikaškimi rodbinami in je imela zato v svojih načrtih tudi ustanovitve nekatere slovensko-hrvatsko-bosanske države. Smrt zadnjega Celjana l. 1456. je odstranila tudi to viro, nakar so Habsburžani trdno zavladali vsem slovenskim deželam prav do konca svetovne vojne.

Vladarjeve pravice je pa začelo vedno večji meri paralelizirati plemstvo z zastopniki duhovščine in pozneje še mest, ki so si prisvojili polagoma dalekosežno oblast pri politični in gospodarski upravi avtonomnih dežel. Prešernost plemstva je rastla in, ko se je ob koncu srednjega veka začelo uvajati denarno gospodarstvo, se je začelo tudi plemstvo vdajati vedno bolj razkošnemu

življenju, seveda na račun podložnega kmeta. To je povzročilo gospodarsko bedo kmečkega ljudstva. Tej so se kmalu pridružili še neprestani turški napadi in ponovni kmečki upori, kar je povzročilo, zlasti proti koncu XV. stol., pravo gospodarsko razdejanje slovenskih dežel.

Turki so l. 1352. prvič stopili na evropska tla, v bitki na Kosovem polju l. 1389. so uničili srbsko državo, že po l. 1396 pa so začeli navadno v manjših naglih oddelkih trajno napadati in pustošiti poleg hrvaških tudi slovenske dežele ter odganost. V teh bojih, ki so trajali nad dvesto let in v katerih so Slovenci ter Hrvatje nešteto krat skupno kraveli v obrambi krščanskega zapada, je bil slovenski kmet navezan predvsem nase, kajti večina plemstva se je ob takih napadih zaprla v svoje gradove, meščanstvo pa za svoja mestna obzidja, a cesarska pomoč je prihajala navadno prepozno. Stiska je bila tako huda, da so pisali kranjski deželni stanovi l. 1474. papežu pismo, v katerem so mu naznanjali, da bo prebivalstvo prisiljeno dvigniti se in zapustiti deželo. Čeprav so z grmadami naznanjali turški prihod, je bil ta navadno tako nagel, da se niso mogli vselej zateči niti v svoje "tabore" ter se tam postaviti v bran s pomanjkljivim orožjem. Prodirajoča turška sila je bila zlomljena šele po veliki slovensko-hrvatski zmagi pri Sisku (l. 1593.), a za stalno je bila odstranjena šele konec XVII. stoletja. Ravno v teh bojih so začeli Slovenci in Hrvatje, prvič izza Ljudevita Posavskega, zopet nastopati v tesni vzajemnosti proti skupnemu sovražniku.

Nepopisna beda, ki so jo povzročili neprestani turški napadi in jo je povečalo še vedno bolj neusmiljeno izžemanje graščakov, je gnala slovenskega kmeta v obup. Začel je segati po samopomoči in že v zgodovini XV. stol. beremo o vedno pogostejših krajevnih uporih proti gra-

ščakom (važen je bil zlasti l. 1478. v Ziljski dolini). Ti so bili seveda z lahkoto zadušeni, toda uporni duh je le še naraščal. Začeli so organizirati "slovensko kmečko zvezo" in ker je ta zaman zahtevala "staro pravdo", se je dvignilo l. 1515. baje okoli 40.000 kmetov, ki so požgali mnogo gradov in samostanov, a cesarska in plemiška vojska sta jih kmalu premagali. Toda bojni duh je tlel naprej, manjši upori so se ponavljali neprestano, l. 1573. je pa buknil pod vodstvom Matije Gubeca skupni veliki "punt" slovenskih in hrvaških kmetov. Ta je imel za svoj daljni cilj celo ustanovitev slovensko-hrvatske kmečke države. Toda zaradi slabe organizacije vodstva, slabe oborožitve in vojne neizurjenosti je bil krvavo zadušeni tudi ta in onemoglo ter izkrevavelo je obležalo slovensko telo na polju tega največjastnejšega, a tudi najtragičnejšega socialnega boja.

Turškim napadom in kmečkim uporom so se končno pridružile še razne druge vojske (z Benečani n. pr.), pogoste kužne bolezni, kobilice, lakote, potresi itd., vendar je slovenski kmečki narod preživel tudi to strašno dobo. Še več, ko je zaradi neusmiljenega izžemanja graščakov, strašnih turških pustošenj, krvavih kmečkih uporov in raznih drugih stisk že kazalo, da gre s tem majhnim, zgolj kmečkim narodom h koncu, je našel še vedno sam v sebi toliko moči, da je začel ravno v tej najžalostnejši dobi — sredi XVI. stoletja — oblikovati svojo samobitno slovensko kulturo, ki je bila odsej njegovo najmočnejše orožje v obupni, a uspešni borbi za obstanek. Val nemške reformacije je pljusnil namreč tudi na slovensko ozemlje, zajel precej plemstva in meščanstva ter nekaj malega kmečkega ljudstva. To novo versko gibanje je v začetku XVII. stol. sicer zopet ugasnilo, toda zapustilo je za seboj žive in globoke kulturne sledove, namreč priznanje slovenske besede, prve temelje slovenske šole

in krepke korenine slovenske književnosti. Tudi ob tej priliki so slovenski reformatorji tesno sodelovali s hrvaškimi.

Če je bilo torej v XVI. stol. po-teptano slovensko telo, se je pa v tej dobi prvič sprostil slovenski duh, se vedno bolj krepil in kmalu zopet oživil tudi telo. V XVII. stol. je bila namreč zlomljena turška napadalna sila, protireformacija je strla plemiško prešernost, a katoliški verski prepoved je poglobil versko in dhovno življenje, kar vse je imelo nedolgodne posledice za narode. Nastopati so začeli mirnejši časi in staro fevdalno državo je začela polagoma nadomeščati moderna z absolutistično vladavino. Za avstrijske narode je bila v tem razvoju še najsvetlejši pojav doba Marije Terezije (1740—1780), ki je s svojimi radikalnimi političnimi in kulturnimi, zlasti pa še gospodarskimi in socialnimi reformami predvsem iz fiskalnih razlogov bistveno izboljšala gospodarski, socialni in pravni položaj podložnega kmeta ter vneto pospeševala njegov kulturni dvig. Z organizacijo državne uprave in sodstva je zelo utesnila dotedanjo oblast zemljiške gospode, omejila tlako in druge dajatve, pospeševala odkup podložniških posestev, uredila zemljiški davek, pospeševala šolstvo in strokovno izobrazbo itd. Čeprav so imela državna kulturna prizadevanja, zlasti za cesarja Jožefa II. (1780—1790), izrazito nemški značaj in cilj, so pa nehoti krepila tudi narodne tvorne sile, ki so našle pri Slovincih svoj komunalni izraz v velikem narodnem kulturnem pionirstvu Marka Pohlina, barona Zoisa in V. Vodnika.

Ta razvoj so na koncu XVIII. stol. še pospešile francoske revolucije in njej sledeče napoleonske vojske, ki so zelo močno odmevale tudi po slovenskih deželah. Zanesle so k nam idejo francoskega prosvitljenstva in še bolj razgibale narodno kulturno življenje. Ko je Napoleon, spoznavši veliko zemljepis-

no važnost našega ozemlja, združil del slovenskih in hrvaških dežel v "Nirske province" (l. 1809—1813) z glavnim mestom Ljubljano (te so postale neposredni del francoskega cesarstva), je skušal obenem tudi do konca izvesti socialno in gospodarsko osvobodjenje slovenskega kmeta. Obenem je prišel tedaj do vidnega izraza tudi slovenski značaj teh pokrajin, ko so ga Francozi kot prvi priznali in upoštevali. Vodnik jim je zato hvaležno zapeel svojo "Ilirijo oživljeno".

Žal je pa Napoleonova zvezda le prekmalu zašla in nad Evropo ter nad slovenskimi pokrajinami je zavladal nazadnjaški, neplodni in policijski Metternichov absolutizem, ki je v srednji Evropi nad tri desetletja nasilno zadrževal uveljavljanje svobodoumnih idej francoske revolucije in s tem tudi ves kulturni in gospodarski napredek narodov. Tedaj smo se morali Slovenci leta in leta boriti za edini skromni list, cenzura je dušila vsako svobodno besedo in vsak svobodnejši duh je bil pod budnim policijskim nadzorom. Kakor navadno vsak absolutizem se je končal tudi ta z revolucijo (l. 1848.), ki pomenja končno vstajenje in uveljavljanje narodov. S tem je napačil tudi za Slovence končni in popolni kulturni, politični in gospodarski prepoved.

To je zunanji potek usode slovenskega naroda, kakor jo je preživljal prvih dvanajst stoletij na svoji sedanjí zemlji. Sedem tujih bolj ali manj mogočnih državnih tvorb je v teku stoletij propadlo na naši zemlji, toda slovenski rod, gospodar te zemlje, je ostal. Bil je kakor klin, zagoden med silne Germane na severu in močne Romane na jugozapadu, ki so se oboji trgali za njegovo zemljo, a je v kljub svoji malostnosti in navzlic najtežjim zunanjim okoliščinam, navezan v vseh stoletjih le na svojo notranjo življenjsko silo, krepko vzdržal.

(Iz knjige "Slovenija in Slovenci")

Slovenci doma in po svetu

VESTI IZ PRIMORSKE IN JUGOSLAVIJE

ZEMLJEVID ITALIJANSKIH BOJIŠČ

Ministrstvo za narodno vzgojo je darovalo vsem pokrajinskim glavnim mestom velik geopolitični zemljevid sedanjih italijanskih bojišč. Zemljevid je naslikan na eternit in meri 4 x 4 m v kvadratu. Obsega bojišča v Vzhodni Afriki, v Sredozemlju in v Albaniji.

NOVI OBČINSKI SOSVET V IDRIDI

V torek 26. novembra predpoldne je prišel v Idrijo goriški prefekt dr. Cavani v spremstvu predsednika deželne uprave dr. Venutija. Takoj po slovesnem sprejemu se je napotil v občinsko hišo, kjer je v sejnici prisegel novi občinski posvetovalni zastop, ki obstoji iz 10 članov. Novi sosvet je bil imenovan na predlog župana, odvetnika Corradinija. Med drugimi so v posvetovalnem občinskem odboru gospodje: Anton Kos, Peter Vončina, Anton Rejec, Fr. Štekar in Ivan Novak.

DESETLETNICA MESTNE "GLASBENE SOLE" V GORICI

Z zaključkom šolskega leta 1939-1940 je bilo končano prvo desetletje življenja mestne "Glasbene sole" v Gorici. Zavod je bil ustanovljen pred desetimi leti pod županovanjem že pokojnega župana Jurija Bombiga, da bi podprl in dvignil delo raznih prosvetnih italijanskih ustanov v mestu. Svoje delovanje je začel 15. septembra 1930. Prvo leto je imel 142 gojencev; na tej višini se je držalo število učencev prilično vse desetletje. Na zavodu je več tečajev, v katerih se poučujejo razna godala: šola za godala na lok, šola za klavir, šola za pihala in pripravljali tečaj za izpite na državnem konservatoriju. Sedaj ob desetletnici je izšla knjižica, ki prinaša pregleden opis zavodovega delovanja v minulem desetletnem razdobju; knjižico je spisal prof. Bozzi.

ZGODBA O 30 VREČAH KAVE

Dne 6. marca zjutraj je trgovec Josip Crivellari v Zadru pri vstopu v svoje skladišče opazil, da so v teku noči neznanec obiskali njegove prostore in odnesli trideset vreč kave. Svojo neprijetno ugotovitev je takoj naznanil policiji, ki je uvedla preiskavo. Nepričakovano se je pa oglašil neki težak, Kovačević, ki je

pripovedoval, da so ga v omenjeni noči naprosili trije mornarji, naj jim pomaga znositi večje število vreč iz Crivellarijevega skladišča. Delo so izvedli vsi štirje pod okriljem teme. Navzoč je bil pa tudi Crivellari sam, ki je med odnašanjem vreč miril svojega priklenjenega psa-varuha, da ni lajal. Med tremi mornarji je Kovačević enega spoznal, bil da je Rihard Kolega iz zadrške okolice. Na podlagi te obremenilne izpovedi je državni pravd-glo je iz mrtvila srjski narod, usponik dvignil obtožbo proti trgovcu Crivellariju in mornarju Kolegi. Obtožba je razvnela javno mnenje v Zadru in vzbudila veliko zanimanje za sumljivo in nečedno zadevo. Obtožena sta od vsega začetka resničnost Kovačevićevih izpovedi odločno zanikala. Zaslisanih je bilo nad 20 prič. Pri razpravi katere izid so Zadržani pričakovali z veliko radovednostjo, sta bila oba obtožena zaradi pomanjkanja dokazov oproščena.

NOVI GROBOVI V TUJINI

Durango, Colo. — Tukaj je umrl Frank Grošelj, star 65 let in doma iz Dobrovice pri Zireh na Notranjskem. Pokojnik je bil več let tajnik društva 120 SNPJ v Gallupu, New Mexico in zadnjih enajst let je bil zvesti član društva 40 naše jednote ter zvesti naročnik na dnevnik Prosveto. Tu zapušča ženo, tri sinove in tri hčere.

New York City. — Dne 23. jan. je tu umrl 73-letni Anton Maglica, istrski rojak, ki je bil po poklicu kočijaž in kateri je pred dolгими leti v Voloskem in Opatiji vozil visoko avstrijsko gospodo (habsburške nadvojvode, kneze in grofe), tukaj je pa delal v restavracijah. Zapustil ni nobenega sorodnika v Ameriki.

Buhl, Minn. — Te dni je tu umrl Adam Šapič, star 48 let in doma iz Jugoslavije. Tu je bival 22 let in zapušča ženo, sina in štiri hčere. Bil je član SNPJ.

Zborovanje JNS za Slovenijo v Ljubljani

V nedeljo 9. febr. se je v Ljubljani sešlo vodstvo JNS za Slovenijo, kamor je prišel tudi podpredsednik JNS gosp. dr. Grga Andjelinič. G. Andjelinič je lepo govoril o jugoslovanskem nacionalizmu ter naglašal, da je edinole njegova stranka prava jugoslovanska nacionalistična stranica, med tem ko so druge stranke ali slovenske, srbske ali hrvatske. Pri tej priliki je govoril tolažil navzoče, da bo JNS kmalu v vladi. Govorili so tudi o goveru, ki ga je nedeljo prej predsednik JRZ za Slovenijo dr. Kulovec imel v Celju. O tem je zlasti govoril g. Pucelj.

Na celjskem zborovanju je namreč g. minister dr. Kulovec naglasil, da so časi taki, da bi morale stranke pozabiti na malenkostne strankarske prepire ter imeti pred očmi splošne in skupne zadeve. Govoril je o tem, da naj bi se politični boj ublažil in omilil. JNS-arji pa so na podlagi tega govora kar sklepali, da so pripravljeni iti v vlado, čeprav jih tjakaj nihče niti vabil ni. Medtem ko so starejši gospodje od JNS sklepali, da bi šli radi v vlado, so pa mlajši, ki pa tudi niso več kaki mladi golobradci, sklenili zbirati vse napredne ljudi v enotno fronto. Pa so skupaj z mladimi od SDS, od bivših kmetijcev in tudi skupaj z nekaterimi komunistično navdahnjenimi "mladimi", izmed katerih pa imajo nekateri menda že precej osivele lase, sklenili sporazum, da bodo po- slej mladi naprednjaki kar skupaj korakali v novo dobo ter reševali demokracijo in nacionalnost. Ta sporazum so slovesno podpisali in objavili. Zdaj se pa ne ve, kdo bo to skupno fronto vodil. Tistih, ki bi jo radi vodili, je namreč toliko, da bodo težko vsi prišli na vrsto, čeprav bi se vrstili vsak dan po eden. Ko se tako v Sloveniji napredna fronta zbira ter jemlje pod svoje okrilje tudi levičarje, ki hudo škiliijo proti Moskvi, je pa v Zagrebu podpredsednik HSS inž. Košutič imel hrvatskim delavcem govor, kjer je napovedal boj komunistom. Inž. Košutič je hrvatskim delavcem povedal, da je marksistična frlavska organizacija že sama dovolj poskrbela, da se komunisti na Hrvatskem niso mogli razpasti, ker je delavstvo videlo njihova dejanja. Zdaj, ko je njihova organizacija razpuščena, lahko posamezniki stopijo v vrste hrvatskega delavstva — v Hrvatsko delavsko zvezo (HRS). Toda preden vstopijo, morajo pustiti svoje nahrbtnike zunaj, ker tisto, kar so prinesli v nahrbtnikih, je tuja roba, ki ne spada v Hrvatsko.

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

TALLER DE CARROCERIAS

"EL RAPIDO"

IVAN CERKVENIK

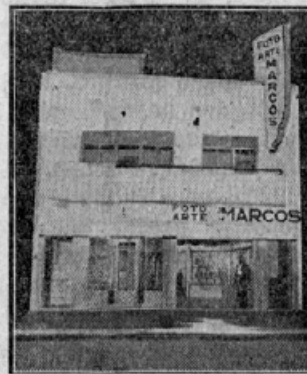
Barvanje sistema "Duco" — Tapeiranje — Prevlaka — Kabine — Karoserije — Popravljanje blatnikov

ENTRE RIOS 310 QUILMES
U. T. 203 - 1298 Quilmes

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3-6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.

Atelie MARKO RADALJ

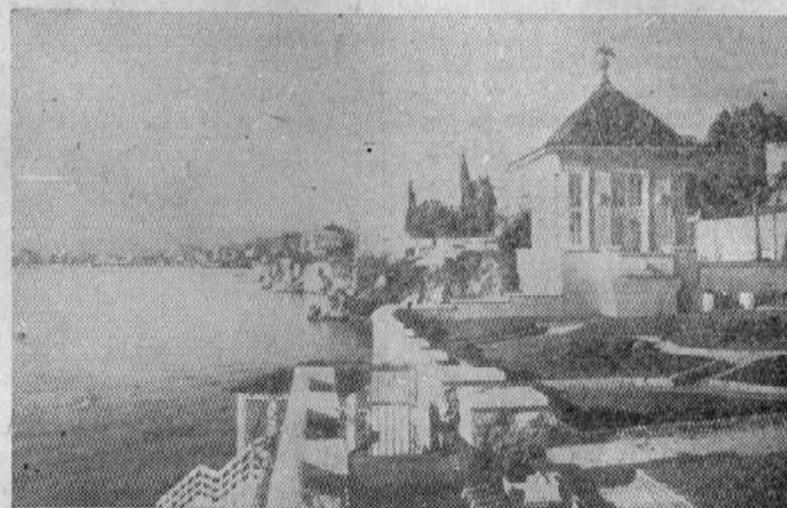

Racundo Quiroga 1320
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

POSLEDICE VOJNE SE POZNAJO TUDI V SUŠAKU

Težave vojne je posredno občutil tudi Sušak, kjer je bil nekoč silno živahen promet v pristanišču. Pomorska plovba je skoraj nemogoča in zato je začelo različno, v skladiščih nakopičeno blago zastajati. Pristanišče je skoraj prazno,

več kot tisoč brezposelnih in posedajo okrog pristanišča. Na Sušaku že dolgo niso videli velike tovarne ali potniške ladje. Povrh pa so okusili tudi neprijetnosti bombnih napadov pred meseci. Pač pa evede "črna trgovina", namreč tihotap-

Sušak, jugoslovansko pristanišče

kajti čezmorskega prometa ni. le obrežna plovba z manjšimi ladjami je še živa. Posebno veliko je na skladišču lesa, ki je bil ves v naprej prodan, toda prepeljati ga ni mogoče v namembne kraje. Okrog tri tisoč pristaniških delavcev je bilo stalno zaposlenih, sedaj pa jih je

ljenje iz Sušaka na Reko in obratno. Pred vojno so naši ljudje radi kupovali v reškem prostem pristanišču cenejšo kavo in sladkor, sda pa nosijo naši tja ta živila, od tam pa prinašajo blago ter drugo tekstilno robo.

SLAVLJENJE V SRBIJI

Med Srbi je stara navada, ki je krščanska, ki pa je postala tudi lepa narodna šega, da vsaka rodovinska slavi svojega svetnika, svojega zaščitnika v spomin tistega dne, ko je rodovina v svojih prednikih bila pokristjanjena. To rodovinsko slavnost imenujejo Srbi "slavo", ki jo slavé navadno vedno ob navzočnosti pravoslavnega svečenika po določenih obredih. Ta slava pa se slavi tudi v raznih ustanovah. Tudi politične stranke v Srbiji imajo svoje svetnike, ko na njihov godovni dan obhajajo "slavo". Radikalna stranka je od začetka slavila "svete tri jerarhe", po naše sv. Tri kralje. Pravoslavni so jih praznovali 12. februarja. Zato je tega dne tudi JRZ praznovala ta praznik ter se v Beogradu in drugod po srbskih krajih sešla k skupni prireditvi. V Beogradu se je zbralo 12. februarja na tisoče ljudi v dvorani pri Kotarecu, kjer so poslušali govor beograjskega župana Tomića ter pozdravili strankinega predsednika g. Cvetkoviča, kateri je prišel v družbi g. dr. Kuloveca in prosvetnega ministra dr. Kreka ter drugih mož strankinega vodstva. Gosp. Tomić je v svojem govoru slavil sporazum. Tudi stari radikali so se zbrali na svojo slavo tega večera. Govoril jim je g. Babič, ki je povedal, da radikali niso zoper sporazum. Te slavnosti staroradikalov pa so se udeležili tudi zastopniki demokratske stranke po g. Grohu in g. Vlačju, kar kaže, da sta se ti dve stranki močno zblížali. Istočasno je imela slavnost tudi skupina radikalov, ki se zbira okoli bivšega pravosodnega ministra dr. Lazarja Markoviča, kateri je govoril na tem večeru tudi za sporazum.

Vsa plodna zemlja mora biti obdelana

Konferenca v kmetijskem ministrstvu, ki je imela nalogo sestaviti predloge, po katerih bi se izdali novi predpisi za obdelovanje vse plodne zemlje v državi, je v soboto 15. febr. zaključila delo in predlagala več novih ukrepov. Najprej naj se prisilijo kmetovalci, da bodo vso plodno zemljo obdelali, vlada pa naj jim zagotovi stalne cene za njihove pridelke. Kmetijske strokovnjake pri okrajnih glavarstvih je treba razbremeniti poslov, ki nimajo neposredne zveze z njihovo stroko. Banske uprave naj dobe izdatne podpore, da bodo mogle kmetovalcem dajati podpore za nakup semen. Prometno ministrstvo naj poskrbi, da bo železnica semenske pošiljke takoj odpremljala. Zagotove naj se zadostne količine semen za živinsko rastlinsko krmo, zlasti pa tropine, katere naj oljne tovarne prodajajo po cenah, kakor so jih same plačevale pridelovalcem oljke. Potrebno je dvigniti živinorejo in skrbeti klanje mlade živine. Končno naj pri kmetijskem ministrstvu ustanovi stalen kmetijski svet iz zastopnikov prizadetih ministrstev, iz vrst kmetijskih strokovnjakov in zastopnikov kmetijskih stanovnih organizacij.

Krojačnica 'Gorica' Franc Leban

WARNES 2191 Bs. Aires
Nasproti postaje La Paternal

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravljeni tudi za svatbe

Oprava in sobe za prenočišče popolnoma prenovljene
Rojakom se priporoča lastnik

EMIL ŽIVEC

Osorio 5085 — La Paternal

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost. razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni Dr. A. AZAGUIRRE.

Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obistih, jetrah, želodcu, živčevju, glavobol in revmatizem

Zenske bolezni

Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.

RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRIČNO ZDRAVLEJNJE.

Zdravniški pregled \$ 3.—

Sprejemamo: od 9—12; pop. od 15—21. — Ob nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 900)

SLJIVOVICA

ZGANJE

PELINKOVEC
VERMUT

Zlatko Badel

Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A.
U. T. Olivos (741) - 1304

RAZGOVORI MED JUGOSLOVANSKIMI IN ITALIJANSKIMI GOSPODARSTVENIKI V OPATJI

V Opatiji pri Reki so se začeli razgovori med jugoslovanskimi in italijanskimi gospodarstveniki, in sicer predstavniki italijanske tekstilne industrije, o cenah italijanskega

bombažnega prediva za prvo trimesečje letošnjega leta. Določili bodo tudi dobavne pogoje za 2 milijona kilogramov bombažnega prediva. Jugoslovansko delegacijo vodi senator in predsednik beogradske industrijske zbornice Vlada Ilić, člana pa sta med njimi tudi tovarnarja Sire in Horowitz iz Kranja.

Opatija — prijetno letovišče

NOV DNEVNIK V ZAGREBU

Zagreb bo imel 10 dnevnikov. Doslej v Zagrebu izhaja devet dnevnikov. Kakor pa poročajo iz Zagreba, bo s 1. marcem začel v Zagrebu izhajati nov dnevnik "Srbohran", ki ga bo izdal in urejal bivši narodni poslanec g. Dušan Bogunović. List bo izhajal na štirih straneh velikega formata ter se bo pečal s političnimi in kulturnimi vprašanji.

LETALA NAD GJEVGJELIJO

Tuja letala so ponovno letela nad Gjevgejljo, in sicer okrog poldneva 12. febr. V kraju je bil dan takoj alarmni znak, vendar so letala odletela hitro proti jugu. Letala so letela zelo visoko in zato ni bilo mogoče ugotoviti, kateri državi so pripadala. To je že tretji primer, odkar se je začela grško-italijanska vojna, da so tuja letala letela nad Gjevgejljo.

MNENJA BOLGAROV IN MADŽAROV O POTOVANJU JUGOSLOVANSKIH PREDSTAVNIKOV V NEMCIJO

Bolgarski listi na prvih straneh prinašajo poročila o potovanju jugoslovanskih predstavnikov v Berchtesgaden. "Slovo" piše komentar med drugim: "Ta dogodek je eden najvažnejših v današnjem političnem trenutku, zlasti če upoštevamo veliko zanimanje, ki ga vsi posvečajo Balkanu in jugovzhodni Evropi". List sodi, da so vprašanja, ki so bila na sporedu, političnega značaja in v zvezi z uvedbo novega reda. V Sofiji upajo, da bodo uspehi sestanka odgovarjali duhu vzajemnosti.

V madžarskih krogih o potovanju jugoslovanskih predstavnikov v Nemčijo pravijo, da je bilo v madžarski javnosti sprejeto z največjim zadovoljstvom. Danes ni več presenečenje, poudarjajo, če predsednik jugoslovanske vlade obišče voditelja Nemčije. Odnosaji Jugoslavije do Nemčije in Italije so že davno jasni in razčiščeni. Potovanje jugoslovanskih predstavnikov je v znamenju karisti jugovzhodne Evrope. Na Madžarskem s popolnim zaupanjem gledajo na uspeh tega obiska in te politike. Glasilo predsednika madžarske vlade "Magyar Ország" o tem obisku med drugim pravi: "Z ene ali druge strani se lahko slišijo izjave pristojnih osebnosti, da se potovanje jugoslovanskih predstavnikov nanaša na razčiščenje nekaterih aktualnih vprašanj pri svoji nevtralnosti, ter sploh ne bo menjala te

smeri. Najnovejši balkanski dogodki, zlasti ustavev romunsko-angleških odnosov, so dali povod, da je ravno zaradi nadaljne jugoslovanske nevtralnostne politike bilo potrebno razčiščiti novi položaj ter ga spraviti v sklad s sedanjimi, temeljnimi načeli. Tudi glasilo zunanega ministra "Pester Lloyd" ugotavlja, da je gotovo eno: da Jugoslavija s svojim starim političnim vedenjem želi ohraniti dosedanje zveze s prijateljskimi velesilami, kar je važna okoliščina. Potovanje Cvetkovića in dr. Markovića ni nobeno presenečenje in od njega tudi ni pričakovati nobenega novega mednarodnega dogodka. To potovanje jugoslovanskih predstavnikov, ki so stvarni politiki, služi koristim evropskega jugovzhoda.

PREOSNOVA POSLOVANJA ZA PREHRANO

Minister za prehrano dr. Milan Protič misli popolnoma preosnovati poslovanje svojega resora in bo zato v nekaj dneh predložil vladi posebno uredbo, ki bo določila nove naloge tega ministrstva. Obenem pa misli vpeljati minister dr. Protič novost s tem, da bi nadzorstvo nad cenami in zalogami odvzel policijskim oblastem in ga izročil posebnim organom, ki bi imeli nalogo ne samo nadzirati cene v prodaji, temveč voditi tudi sezname o stanju zalog v svojem kraju ter skrbeti za prehrano prebivalstva. Takšno nalogo bi mogel izvrševati le takšen organ, ki ne bo z drugim poslom obremenjen, pač pa bo imel edino to skrb. Organi bodo podrejeni neposredno ministrstvu za prehrano in bodo postavljeni v vsakem večjem kraju. Obenem zbirajo v ministrstvu točne podatke o cenah blaga v predvojnem času, da bi na ta način imeli popolnejšo sliko o druginji, ki je prevladala na domačem trgu. Prav tako se bo ministrstvo brigalo za določene vrste surovin. Minister dr. Protič utemeljuje svoje preosnove s tem, da je dosedanje kontrolni aparat odpovedal, kajti doslej nismo imeli nobenega izvežbanega aparata in zato tudi ni bilo mogoče doseči uspehov, kakršne je javnost od kontrole nad cenami pričakovala.

KAZNOVANI TRGOVCI V ZAGREBU

1500 zagrebških trgovcev je bilo v dveh letih kaznovanih, ker se niso držali določil kolektivne pogodbe, katero so bili sklenili pred dve-

ma letoma z zvezo hrvaških zasebnik nameščencev. Trgovci so raje plačevali nizke kazni, kakor pa bi v redu in v dogovorjeni višini plačevali svoje uslužbenice, ker so na ta način imeli še vedno dobiček. Iz teh razlogov je zveza nameščencev odpovedala kolektivno pogodbo in se začela pogajati za novo. Obrnila se je tudi na hrvaškega bana, ki ji je pa odgovoril, da se bo pri vladi zavzel za izdajo uredbe, ki bo ukazovala obvezno sklepanje kolektivnih pogodb zasebnih nameščencev. Čim bo vlada to uredbo izdala, bo tudi hrvaški ban s svoje strani uredil vse potrebno, da bodo pravice nameščencev v zadostni meri zaščitene.

"NAŠA BOSNA" ZA UREDITEV BOSNE IN HERCEGOVINE

Nov predlog za rešitev Bosne in Hercegovine je predlagal sarajevski list "Naša Bosna". Po tem predlogu naj bi uredili za Bosno in Hercegovino tako upravno enoto, ki se ne bi upravno popolnoma odtrgala od Beograda, pač pa bi bila urejena po posebnih predpisih in bi bila pod predstvom vlade v Beogradu. List "Muslimanska svijest" pa zavrača tak predlog in je mnenja, da se mora Bosni in Hercegovini dati prav isto kakor drugim samoupravnim enotam v državi. List imenuje dr. Behmena kot očeta prej navedenega kompromisnega predloga, ki naj bi bil protipredlog dr. Kulenovićeve zahtevi po avtonomiji Bosne in Hercegovine. List nazadnje pravi, da bodo vsi muslimani odklonili dr. Behmenovo skrbpucalo.

KONFERENCA SDS V ZAGREBU

V Zagrebu je imelo vodstvo SDS konferenco pod predstvom ministra dr. Budisavljevića. Udeležili so se je tudi udje SDS iz Slovenije pod vodstvom odvetnika dr. Vladimira Šukljeta. Stranka je sklenila pozdraviti akcijo za ožje sodelovanje slovenskih demokratičnih skupin mlajšega rodu, obenem pa sprejema pobudo dr. Kuloveca, da se v Sloveniji ustvari narodna koncentracija, ki naj bi bila izraz narodne solidarnosti Jugoslavije.

HRVAŠKA DELAVSKA ZVEZA JE NAJMOČNEJŠA ORGANIZACIJA V DRŽAVI

Hrvaška delavska zveza, ki je v sestavi hrvaškega političnega gibanja, šteje po izjavah odborovkov na 180.000 organiziranih članov in je po tem takem najmočnejša delavska organizacija v državi. Na običnem zboru organizacije v Zagrebu je govoril tudi podpredsednik HSS inž. Košutić, ki je apeliral na delavstvo, naj ne naseda tujim ideologijam in vzorom in naj se raje oklene svojega naroda in njegovega političnega vodstva. Posebno pa naj skrbi, da se bo dvignila domača industrijska proizvodnja tako po količini kakor po kakovosti. Ostali govorniki so se pritoževali nad zastojem v preosnovi Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Hrvaška delavska zveza je odločno za razdelitev SUZOR-ja in za avtonomne nosilec socialnega zavarovanja, toda odločilni čini se za te zahteve dosti ne menijo. Zahtevali so tudi, da se odstrani vsa marksistična socialna zakonodaja na Hrvaškem in da se odstranijo tudi vsi tisti, ki sabotirajo izvedbo socialnega programa hrvaškega političnega vodstva. Za predsednika

organizacije so soglasno izvolili dosedanjega predsednika Alojzija Pečnika.

PROFESORJI ZA ZBOLJŠANJE SVOJEGA POLOŽAJA

Hrvaški profesorji se zavzemajo za izboljšanje gmotnega položaja. Sestavili so posebno spomenico in jo odposlali na merodajna mesta, posebej pa so jo priporočili v upoštevanje podpredsedniku vlade dr. Mačku. Na svojem zborovanju v Zagrebu so obravnavali tudi vprašanje dveh proforskih organizacij na Hrvaškem in dejali, da so oni v svojem društvu zbrali vse tiste hrvaške in srbske profesorje, ki se v teh težkih letih niso pregrešili nad ljudstvom. Poudarili so tudi željo, naj bi prosvetna oblast gledala na to, da bo v zavodih, kjer so sami hrvaški otroci, učilo zgolj oboje hrvaške narodnosti.

HENRIK COSTA

28. januarja 1875. leta je umrl v Ljubljani Etbin Henrik Costa, pisatelj in politik, rojen 18. oktobra 1832. v Novem mestu. Objavljal je mednarodne članke, posebno v "Novicah" ter zbiral literaturo o zgodovinski topografiji in statistiki Kranjske; izdal je Vodnikov album. V ustavni dobi je Costa aktivno posegel v politiko, kjer se je na tesno naslanjal na Bleiweisa. Po Ambroževi smrti je postal leta 1864. ljubljanski župan. Kljub očitani ekskluzivnosti, avtokratičnosti in klerikalizmu, so mu tudi nasprotniki priznavali, da je bil mož vztrajne delavnosti in velikih zmožnosti.

MATIJA ČOP

26. januarja 1797. l. se je rodil v Žirovnici na Gorenjskem Matija Čop, "velikan učenosti", duševni voditelj in estetik Čbeličarjev ter Prešernov mentor. Družitev Čopovega kritičnega duha z ustvarjajočim duhom Franceta Prešerna je podarila Slovincem našega največjega pesnika. Smrt ga je zasačila v "Save derocih valov vrtinčinah" 6. julija 1835.

VUK ŠTEFANOVIĆ

26. januarja 1864 l. je umrl na Dunaju Vuk Stefanović Karadžić (rodil se je v Tršciu v Srbiji leta 1787). Vuk je ustanovitelj današnjega srbskega književnega jezika, ki mu je dal s slovnico in slovarjem trdno podlago. V srbsko literaturo je uvedel pravi narodni duh in ji tako dal osnovo za zdrav nadaljnji razvoj. Vuk Stefanović Karadžić je ena izmed najoriginalnejših osebnosti v srbski literaturi, samostojen duh, samouk brez šolske izobrazbe zapusti stare steze in išče novih potov. Pripada onim ljudem, ki so v prvi polovici XIX. stoletja ustvarjali današnjo Srbijo.

RIMSKI SPORAZUM

27. januarja 1924. l. so podpisali Mussolini, Pašić in Ninčić takozvani rimski sporazum. Z njim je dobila Jugoslavija v polno last barsko luk in delto, zato je pa priznala Italiji oblast nad Reko. S tem je bila določena zahodna meja Jugoslavije.

JUGOSLOVANSKI LLOYD

Ladjarska družba "Jugoslovanski Lloyd", katere predsednik je znani Božo Banac, je imela svoj obični zbor v Splitu. Po poročilih se vidi, da je družba navzile težavam zaradi vojne zaključila svoje poslovno leto z dobičkom. Družba je izgubila tri ladje, ki so bile zadele ob mine in se potopile, vendar pa pri

tem ni bilo žrtev. Dalje je družba dva luksuzna potniška parnika, ki sta bila namenjena izletniškim potovanjem, po zelo ugodnih pogojih prodala enega Franciji, drugega pa Portugalski. Končno je bilo sklenjeno, da bo vsak delničar dobil na vsako delnico po 35 dinarjev dividende.

PREDMETI POD NADZORSTVOM

Za vso državo je določeno nov seznam predmetov, ki spadajo pod nadzorstvo urada za cene. Na Hrvaškem so spoznali, da je dosednji način dovoljevanja najvišjih dovoljenih cen v prodaji na malo preveč zapleten in zamuden. Vsak trgovec na drobno je moral za vsak predmet posebej vlagati prošnjo za dovolitev te ali one cene. Poslej bodo cene na drobno dovoljevali okrajni glavarji po posvetih z zastopniki posameznih stanov za vsako vrsto blaga enotno za ves okraj. Po sporazumu med Beogradom in Zagrebom po podoben postopek uveden tudi v drugih delih države, prav tako pa bo seznam predmetov, ki spadajo pod urad za nadzorstvo nad cenami, enak tistemu na Hrvaškem.

DRŽAVNI PRORAČUN

Prihodnje leto se bo državni proračun naše države začel s 1. januarjem in ne več s 1. aprilom kot doslej. Ta novost spada v vrsto izprememb, katere je finančni minister dr. Šutej napovedal nedavno v svojem radijskem govoru, ko je dejal, da se bo spremenil zakon o državnem računovodstvu. Za letošnje leto bo v veljavi še stari termin in bo vlada izdelala državni proračun ne morda v obliki dvanajstin kakor doslej, temveč ga bo izdelala v obliki proračuna le za devet mesecev.

VESTI S KOROSKE

PUSKARSKA ZADRUGA

Koroški Slovence prinaša nekatere zanimive dopise iz koroških krajev.

Iz Borovelj poročajo: Dne 4. oktobra se je prinas ustanovila zadruška puškarjska zadruga ni imela več pravnega obstoja, četudi je obratovala naprej. Po dolgih pogajanjih so se zadnji petek sestali v občinski dvorani vsi koncesionirani puškariji z vodstvom, ki ga tvorijo visoki gospodarski zastopniki iz Gradea, Celoveca in Berlina, ter pod predstvom pokrajinskega gospodarskega svetovaleca dr. Winklerja. V pomembnih govorih so podali sliko o tej domači industriji, njenem razvoju ter tudi o bodočih načrtih. Z vsemi sredstvi hoče vlada to obrt podpirati in zagotoviti njen obstoj, saj je boroveljsko puškarstvo znano daleč preko naših mej. Ustanovila se je nova zadruga: za načelnika je bil soglasno izvoljen g. Ilambrusch Jožef, ki je boroveljski župan in tudi sam puškar.

LETINA

Polja so se izpraznila. Prvič smo videli preteklo leto v večjem obsegu na boroveljskem polju obdelovanje s stroji. Kosili so travo, deteljo in tudi žito. Pri krompirju je začel g. Kometter s čisto novim strojem, da so letele "hruške" kar po zraku. Marsikdo je postal, gledal in izražal svoje mnenje, starejši so sicer maja-

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILLOVIĆ
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Krojačnica

Izdelujem obleke po najnovejši modi. — Cene zmerne.
Rojakom se priporoča
Peter Capuder
AYACUCHO 975, U. T. 41-9718
Buenos Aires

AKO HOČITE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOŠKIH IN NEMŠKIH NAČINIH KRVNI IN KOŽNE BOLEZNI ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO
Zer ske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ZARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

Navarna in pizerija

Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo.

Rojakom se priporoča

PETER FILIPČIĆ

WARNES 2101 esq. Garmendia

U. T. 59 - 2295

La Paternal Bs. Aires

Slov. Babica

FILOMENA BENES-BILKOVA
Diplomirana na Univerzi v Pragi in v Buenos Airesu
Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

Trgovina čevljev

BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev in copat.

Dto. Alvarez 2288 — Paternal

Buenos Aires

ZA POUK IN ZABAVO

NAŠI MOŽJE

Matija Ahacel

Rodil se je dne 24. februarja 1779. v Gorinčicah, župnija St. Jakob v Rožu na Koroškem, kot sin kmeta Komentarja. Šolal se je v Rožeku in v St. Jakobu, kjer mu je bil učitelj kaplan Franc Hudelist, ki mu je toliko pomagal, da je šel lahko v Celovec, kjer so ga vpisali za Ahacela, kakor se je imenovala očetova hiša po domače. V Celovec mu je šlo trdo. Moral si je sam služiti kruh, poučeval je po raznih hišah, dobil je tudi deželno štipendijo, s katero je podpiral še svojega očeta, ki je dolga leta bolehal. Ko je dovršil 1801. leta gimnazijo, se je namenil v duhovski stan, a so ga prijatelji pregovorili, da je sprejel ponujeno mu mesto začasnega učitelja na celovski gimnaziji; leta 1807 je postal stalen profesor matematike, leta 1820 je prevzel tudi stolico za kmetijstvo in pet let pozneje še stolico za naravoslovje. H Koroški Kmetijski družbi je pristopil že 1811 in postal 1820 njen kanceler, razen tega je deloval pri ustanovitvi posojilnice, učil na obrtniški šoli ter se briga tudi za organistovski šolo.

Delaven je bil do zadnjega; ko se ga je lotila nevarna bolezen, še ni miroval, dokler ni popolnoma obnemogel in izdihnil 23. septembra 1845.

Ahacel si je pridobil velike zasluge za razvoj kmetijstva na Koroškem. Kmetijsko družbo, ki je dolga leta hiral, je preustrojal, jo zbudil k živahnejšemu delovanju in ji začrtal nova pota: družba naj skrbi za povzdigo kmetijstva, pridobi naj si za članke umne kmetovavee, naj širi pouk o kmetijstvu s tiskom, naj skrbi za semena in kmetijsko orodje in naj priredi poseben vrt, kjer naj se delajo praktični poskusi. Sam je podaril Kmetijski družbi 1700 gl. vredno zemljišče s hlevom, da ga pripravi za drevesnico in poljedelske poskuse. Urejeval je spise Kmetijske družbe in objavil v njih veliko število člankov, kjer je razglasil uspehe poskusov in dajal na tej podlagi navodila, kako dvigniti gospodarstvo, kako doseči z najmanjšimi stroški največje dohodke. Spisi Kmetijske družbe so izhajali v nemškem jeziku in so bili v prvi vrsti v prid nemškemu kmetovavcu, svoje slovenske rojake pa je Ahacel poučeval v domačem jeziku, kadar je zahajal v rojstni kraj.

Ahacel ni pozabil svojega materinega jezika, zavedal se je, da je slovenskega rodu. Tedaj ni bilo na Koroškem slovenskih šol, a že v zgodnji mladosti je imel v rokah ka-

tekizem z nemškim in slovenskim besedilom, ki ga je tudi pozneje priporočal namesto samo nemškega; v rojstnem kraju je občeval z ljudskim pesnikom Mihaelom Andreašem (1762—1821), v Celovec je prišel sv. t. J. Japljem, A. M. Slomšekom in drugim Slovencem, ki so se zbirali na njegovem domu, vzpodbujali prijatelje k nabiranju slovenskih izrazov ter kupovali in zbirali vse, kar se je tiskalo v slovenskem jeziku. Ko se je uveljavila 1822. leta slovenščina v semenišču, je delil slovenske knjige med semenišnike ter 1833. leta izdal in sam založil prvo slovensko posvetno pesmarico z napevi. To je njegova zbirka "Pesmi po Koroškem in Štajerskem znane", pri kateri mu je pomagal tudi A. M. Slomšek. Knjiga, ki so jo rabili v semenišču pri pouku slovenščine, ni vsebovala narodnih pesmi, kakor bi sklepali po naslovu, temveč pesmi raznih ljudskih pesnikov; vmes tudi take, ki so bile prirejene po nemški predlogi. Koliko se je knjiga priljubila narodu, kaže dejstvo, da je bila l. 1852 tretjič natisnjena in da se še dandanes poje marsikatera izmed njenih pesmi. Cilje, ki jih je zasledoval s svojo zbirko, je razložil Ahacel v nemškem in slovenskem predgovoru: rešiti je hotel spomin pesnika M. Andreaša, dati štajerskim in koroškim bogoslovem slovensko berilo v roke, pripomoči razvoju slovenskega jezika in širiti njega znanje. V zbirko je sprejel le npravnstvene pesmi in take, ki obsegajo neprisiljene dobre nauke, zavečajo se, da z njimi več doseže nego z vsiljivim poukom in v nadi, da izpodrine nenravne pesmi: "Lepo vas prosim, ljubi bratje in sestre slovenskega rodu, posebno vas mladeniče in mladenke, spustite vse nesramne, umaazne, klamfarske in nespodobne pesmi... Nikar grdo, temveč le pošteno petje vam pravo in stanovito veselje daje, pojte le, pa pojte pošteno..."

Ahacel je bil velik, dobronik kmečkega stanu brez razlike njega narodnosti. V času ko je na Koroškem za slovenščino vladalo največje mrtvilo, je s svojo zbirko stopil v krog prvih slovenskih narodnih buditeljev na Koroškem.

Baltazar Hacquet

Ta izredni mož in večni popotnik se je rodil leta 1739 v Leconquetu v Bretaniji na Francoskem kot nezakonski sin, ki svojih staršev nikdar poznal ni. Njegova mladost je bila dokaj burna; služil je namreč v raznih armadah, bil ujet, ranjen in je

prepotoval že pol Evrope, preden je prišel leta 1766 na Kranjsko, kjer je ostal dvajset let. Služboval je kot zdravnik v Idriji (l. 1766 do 1773), kot profesor anatomije in kirurgije v Ljubljani (l. 1773 do 1787), ter je opravljal tudi tajniško službo pri Kmetijski družbi. Leta 1787 je zapustil Kranjsko in sprejel ponujeno mu službo profesorja na univerzi v Lvovu; od tu je odšel 1805 v Krakov, 1810 se je pa službi odpovedal ter se preselil na Dunaj, kjer je živel čisto osamljen — "s služkinjo in psom". Nameravano potovanje v rojstno domovino mu je preprečila smrt 10. januarja 1815.

Hacquet je bil izredno delaven mož, ki je prepotoval skoro vso Evropo, zlasti pa vse pokrajine, koder bivajo južni Slovani. Na teh potovanjih ni opazoval samo narave temveč tudi ljudstvo; življenje, navade in razvade tega ljudstva ter je objavil plod svojih opazovanj v številnih knjigah in razpravah — pisal je skoraj izključno v nemščini. V letih 1778—1789 je izdal veliko delo v štirih knjigah, ki obsega opis zemeljske površine Kranjske in sosednih pokrajin Istre, Goriške, Koroške, Štajerske in Hrvaške, njenih kamenin, rudnin in rudarstva. Kaj ga je vodilo pri delu, nam izpričuje geslo, ki ga je postavil v slovenskem jeziku knjigi na čelo in ki se glasi: "Brez vse želje dobička in brez neresnice, ampak iz zgolj nagnenja to povedati, kar se je videlo in skušalo iz ljubezni do ene dežele najmožnejšega in najbolj razširjenega ljudstva starega sveta." Zanimivo je tudi, da je rabil dosledno slovenska krajevna imena in da je nazival naša obmejna mesta (Trst, Gorico in druga) v prvi vrsti s slovensko obliko. Hacquet je opisal in nabiral naše rastline, obogatil jih je s precejšnjim številom novih, do tedaj neznanih vrst in sestavil obširno zbirko, ki se hrani v Ljubljanskem muzeju. Kako je vzljubil naše planine in njena bogastva, kako silno je hrepenel spoznati vse do temelja, nam kaže njegova želja, da bi mogel bivati kot pasir v planinah in opazovati rastlinstvo ob vsakem letnem času.

Bil je tudi vesten narodopisec; opisal je južnoslovenske narode, njih šege in socialne razmere. V tem pravcu je glavno njegovo delo "Slika in opis južnozpadnih in vzhodnih Slovanov...", ki je izšlo v letih 1802 do 1805. V posvetilu cesarju Francu II. utemeljuje svoj sklep, proučevati slovenske narode, s tem, ker tvorijo dve tretjini prebivalstva vse države. V uvodu je načel vprašanje, ali bi ne bilo za Avstrijo boljše, da bi bila sprejela slovanščino za državni jezik in bi bila s tem postala slovanska država. Hacquet opisuje navade našega ljudstva, njegovo življenje, žeganja, romanja, ženitovanjske in pogrebne svečanosti in oblačila. Od naših noš je do-

dal barvno sliko Ziljana in Ziljanke, Kranjca in Kranjice, nato sledijo Istrani, Čiči in drugi. Grajal je praznovrstnost naših ljudi, saj je imel kot zdravnik dovolj prilike opazovati, koliko so škodile bolnikom razne coprnije in "domača" zdravila. To in njegova odkrita beseda, kjer je bilo treba žigosati razne škodljive razvade, mu je nakopalo dokaj sovražnikov.

Hacquetovi spisi so za naravoslovce in narodopisce še danes važni, ker so nastali po lastnih izkustvih in opazovanjih.

Otok Ciper

Angleži imajo otok Ciper, ki je največji otok v vzhodnem delu Sredozemskega morja in ga je že angleški zunanji minister Disraeli označil kot ključ Male Azije, od leta 1878, to je od Berlinskega kongresa. Disraeli, ki je bil takrat v vodstvu angleške zunanje politike, je bil prepričan, da pomeni angleški Ciper ne samo utrditve angleškega gospodstva v Sredozemskem morju, temveč pogoj za ustvaritev velikega angleškega protektorata, ki bi se raztezal od Male Azije do Perzijskega zaliva. Angležem se je nudila zelo ugodna prilika za zasedbo Cipra. Rusko-turška vojna, ki se je končala s turškim porazom, je prisilila Turke, ki so si hoteli pridobiti angleško pomoč na berlinskem kongresu, da so sklenili z Anglijo pogodbo, na podlagi katere so dobili Angleži pravico zasesti otok Ciper. S to pogodbo pa se sultan ni odrekel svoji suverenosti nad Ciprom in zasedba naj bi imela samo začasni značaj.

Bilo pa je očitno, da je Anglija smatrala zasedbo otoka Cipra za dokončno in je komaj čakala prilike, da bi ga lahko dokončno priključila svojemu imperiju. Taka prilika se je ponudila v začetku svetovne vojne. Ker se je Turčija pridružila centralnim silam in je napovedala vojno zavezniškom l. 1914, je Anglija z dekretom proglasila otok za angleškega in ga postavila pod upravo visokega komisarja. Na mirovni konferenci po svetovni vojni je bilo to sprejeto kot gotovo dejstvo in Ciper je postal nov člen v verigi, ki

jo je zgradila Anglija v Sredozemlju od Gibraltarja do Sueza. Leta 1925. je bil Ciper proglašen za angleško kronske kolonije.

Doslej je imel Ciper za Angleže bolj negativno nalogo: preprečiti vsaki drugi vcesili, da bi se ga polastila in od tam ogrožala angleško pomorsko pot v Indijo. Iz praktičnih razlogov niso otok utrdili tako, kakor so utrdili na primer Malto. Prva štiri leta, ko je imela Anglija ta otok v svoji lasti, je imela izvrstne pomorske baze v Egiptu. Obale tega otoka tudi niso kaj naravna zaklonišča za pomorska oporišča. Edino važnejše pristanišče Famagusta je bilo sposobno za pristajanje ladij srednje tonaže. Če bi jo hoteli spremeniti v vojno pristanišče, bi morali žrtvovati preveč denarja v ta namen. Zato Cipra niso utrdili, ampak so se omejili le na to, da s svojo prisotnostjo onemogočijo in izključijo vsakega tretjega na Cipru.

Potem pa se je položaj spremenil. Z abesinsko vojno se je povečala napetost v Sredozemlju. Italija je začela utrjevati otok Leros v Dodekanezu. Zato so tudi Angleži poslali na Ciper komisijo, naredili načrte in takoj začeli z utrjevanjem otoka. To je bilo leta 1936. Vse do danes je bil Ciper za vojno v Sredozemlju drugotnega pomena. Ker pa se vojna vedno bolj približuje vzhodnemu Sredozemlju, v katerem ima Ciper odlično lego, bo postal tudi ta otok zelo važen. Predstavljal bo lahko veliko oviro za gibanje brodogra v tem prostoru. Pa tudi Dardanele, Haifa in Suez bodo lahko imeli v Cipru uspešno podporo.

Dr. Nicolás Martín

ODVETNIK

ZA TRGOVSKE ZADEVE

Posvetovanje za naročnike Slovenskega lista brezplačno.

ARENALES 1361

U. T. 41-3520, Buenos Aires

KADAR ISČETE SLUŽBE

obrinite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires

U. T. 54 - 3588

Aleksander Štoka

STAVBENO TEHNIŠKO

PODJETJE

Se priporoča našim rojakom.

ALVAREZ THOMAS 1035

U. T. 54 - 2756

Buenos Aires

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrinite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJŠEK

Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

Slovenska restavracija

ima vedno na razpolago svežo in dobro hrano, najboljša vina ter vedno sveže pivo.

Gostje imajo na razpolago tudi lepo urejeno ZIMSKO in LETNO KEGLJIŠČE.

MARIJA SANCIN

JORGE NEWBERRY 3372

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAVSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Prva slovenska radio-tehnična delavnica

Naznanjam cenj, rojakom, da se nahajam s svojo radio-tehnično delavnico v ulici MAURE 3571 — U. T. 54-4650 (prej Andrés Argüel 1468), kjer sem na razpolago cenj, klienteli.

Konstrukcija prvovrstnih aparatov lastne znamke "Iliria"

J. KREBELJ

Veliki zavod

"RAMOS MEJIA"

Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOŽA: Krončni izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.

ZLATO ZILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Ciccarelliju.

ŽIVČNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost.

REVMATIZEM: kila, nadua, gota. Šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu.

PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.

GREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.

GRLO, NOS, UŠESA. vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.

POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.—

PLACEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN

Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko plačevanje.

OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12

Rivadavia 3070

PLAZA ONCE

li z glavami, toda mladi rod kaže zanimanje za vsako novo stvar, ki je praktična. — Pred kratkim je zagorela tudi prvi električna luč pri velikem kmetu Šajdarju. S pomočjo državne kmetijske podpore mu je bilo mogoče to izpeljati, električni motor žene tudi mlatilnico, nanovo je nadalje gospodar pokril čez 30 metrov dolgi hlev s skednjem.

"KAČJI" PASTIR

Iz Šmihela nad Pliberkom pa poročajo: Na Bistrici imajo pravega fakirja, ki ima vse kače pod svojo oblastjo. Je to 17 letni Kravtov pastir. Na neverjetno spreten način lovi s prosto roko vse kače brez razlike, deva si jih pod klobuk ali celo za srajco ali pa jih ovije okoli vratu. Pri tem se malo briga, ali ima opraviti z nedolžno belouško, ali slejcem, ali strupenim gadom in modrasom. Že nešteto jih je vlovil in še vsaka ga je priznala za neomejenega gospodarja. Pretekli mesec je pasel ovce pod Peco. Nankrat se iz razdalje 10 m zakadi proti njemu velika črna kača, zagriže se z bliskovito nagljo v čevljev in v naslednjem trenutku ovije okoli nog in telesa, ga piči v levo dlan in spet kot kafa izgine. Pastir je po piklu takoj izgubil zavest in se zgrudil. Sosedov fantek, ki je pasel z njim, je hitel povedati domov. Domači so ponesrečenca spravili v posteljo in

poklicali zdravnika. Slednji je odredil takojšnji prevoz v bolnico. Po nekaj tednih se je vrnil domov zdrav, le roka ga še noče prav ubogati. Ali bo zdaj pač ukročena njegova "fakirska natura"?

ZELEZNIŠKA NESREČA

Dunajski brzovlak je pri Krivi Vrbi povozil kolesarja Jurija Kožuha iz Blatograda.

Pokrajinski vodja dr. Pachnek je prejšnjo nedeljo otvoril domove za otroške vrtnice v Žitari vasi, Sinči vasi in na Bistrici pri Pliberku.

25. oktobra so zaključili čevljarji sezname svojih odjemalcev.

3. decembra pa je bila po vsej državi šteta živina.

V Beljaku je pokr. propagandni vodja Drumbl otvoril kulturni teden, ki naj v razstavah in posebnih prireditvah pokaže višino nemške kulture.

Nadalje prinaša "Koroški Slovenec" nekatera zelo koristna navodila za današnje dni. Tako med drugim, da je izboren nadomestek za pristno kavo zrel, pravi kostanj. Namesto popra se lahko porabijo zrele posušene brinjeve jagode, ki se zlasti lahko uporabijo pri kulinah. A namesto mila si je mogoče pomagati na različne načine: zlasti bukov pepel napravi perilo lepo belo; čisto pa je perilo tudi po deževnici in snežnici.

Gospod, eno priporočilo...

Paternal!

Ni ga Slovenca, ki bi ne vedel kje je. Pa tudi tistih je malo, kateri niso nikdar tam živeli. Saj je v prvem času vsak naš izseljenec iz Primorskega bol poznal besedo Paternal kot Buenos Aires in se šele potem začudil, ko je stopil iz ladje in spoznal, da Paternal ni nič drugega kot en reven del buenosaireskega vele-mesta.

V tistih časih je bil Paternal nar-trpan s Slovenci. Na žalost so pa mnogi rojaki nosili vse preveč očitno razne nelepe razvade, tako da je v tistem času Paternal prišel na malo dober glas...

Marsikomu je postalo zato neprijetno tam in tako so nekateri rojaki zaželeli oddaljiti se iz kraja, kjer jih je vznemirjala zavist in zbadljivi jeziki...

Tak je bil nekaj let Paternal. Danes je seveda že dobil čisto drugačno podobo in se tudi tamkaj lahko živi prav v miru pred sitnimi jeziki in pijanci.

Marsikdo od tistih, ki je tedaj menil, da mu je vse dovoljeno in je iskal sreče v vseh nevšečnostih in nečednostih, je že danes prišel do spoznanja, da je bilo ono ravnanje povsem zgrešeno.

Marsikdo od tistih rogoviležev pa bi lahko bil danes človek v dobrem položaju in spoštovan, če bi oni čas hotel poslušati zdravo pamet in božji nauk... Pravijo da so se tedaj godile prav čudne reči in da so največji kričači, ki so navadno največji puhloglavci — saj samo tak bedak more misliti, da vse ve, ki se je s pametjo skregal — imeli na Paternalu vso besedo in oznanjali "zlato dobo, ko bo konec farjev in bogatinov..."

Resnemu človeku je postalo tedaj res zoperno na Paternalu. Ostali so samo tisti, kateri so bili k temu po okolnostih primorani. Drugi pa so se razbežali, kamor so mogli, in kamor jim je boljše kazalo.

Pet let je že, ko iščem po glavnem mestu in okolici za našimi ljudmi. Človek bi mislil, da v petih letih bi že moral vse spoznati...

Toda, kako boš spoznal, če so pa nekateri tudi taki, ki se prav nalašč skrivajo ali vsaj namenoma izogiba-

jo, da bi mi ne prišli pred oči. Zares si ne morem misliti, da bi se v tem času ne mogel srečati z rojakom, ki je v njem še količkaj slovenskega srca. Vsaj za kake posebne praznike bi gotovo prišel h kakim našim slovesnostim.

Pa se mi dogaja velikokrat: Nekdo me išče, tako me obveste. Pridem, pogledam: Neznani obraz.

To še ni nič posebnega. Saj človek tako ne more imeti v spominu vseh rojakov, ki sem jih kdaj videl. Potem pa se pozdraviva in pravi: ne vem, gospod, če me poznate. Jaz sem vas že videl, vi pa me menda niste...

Drugi pa pove še drugače: Sem slišal od vas, in sedaj pridem, da bi mi pomagali. Če bi mi mogli dati kako priporočilo...

Pet let v Argentini... Za naše rojake sem tukaj... Kot slovenski izseljenki duhovnik! Pa me niti ne poznajo ne!

Pa še tole: Eno leto je že, ko je naš rajni gospod Jože vzel za vedno slovo. Vsi naši časopisi so bili polni pisanja o tem. Vsi argentinski časopisi so poročali; radio je o tem kričalo; posebne prireditve smo imeli; film o g. Jožetu smo pokazali: pa se dobi človek ki me nagovori: "O, prostite gospod Kastelic, da vas še nikdar doslej nisem obiskal..."

Pa mi povejte, cenjeni bralci, s kakšno pravico pride tak človek in me prosi "priporočila"... To, da zamenja mene z g. Kastelicom, ne bi bilo prav nič hudega! Toda to gorostasno zanikrnost, da se nikdar v vsem času, odkar je v Argentini, ni nikdar pozanimal za to, da bi spoznal svojega dušnega pastirja, ne rajnega gospoda Jožeta, ne sedanjega g. Janeza... A sedaj pa pride in prosi, da bi mu dal priporočilo!

Kako pa naj mu dam priporočilo, prosim vas? Lahko mu dam potrdilo, da je Slovenec, ker slovensko govori. Toda on me ni prosil za to! On me je prosil, da naj mu dam priporočilo, da bo dobil delo, ker tako priporočilo od "farjev" tukaj veliko velja!

Že mogoče, da velja! Velja pa zato, ker tisti, ki s takimi priporočili pridejo, so navadno častiti, zupanja in spoštovanja vredni lju-

dje! Kako pa naj jaz vem, da je oni "Jurij Kozobradec iz Kurje vasi" tak zupanja vreden človek?...

Človek lahko priporoči, in to storim iz srca rad, kadar gre za človeka, ki ga poznam. Toda nekoga, ki mi je bolj nepoznan, kot ovčji pastirji v Čubutu... kako naj mu napišem, da "ga poznam kot poštenega človeka, delavnega, zvestega"...

Edino, kar bi mogel po vsej pravici zapisati takemu človeku v priporočilo bi bilo tole: "Jaz, ki sem slovenski izseljenki duhovnik v Buenos Airesu že pet let, tega človeka nisem nikoli ne videl ne slišal. O njem nisem slišal torej tudi nič slabega, dobrega pa tudi ne. Le to vem, da je nekaj zares čudnega, da se ni v vseh teh letih niti enkrat pobrigal, da bi mi vsaj roko podal in bi si izmenjala besedo..." Ker vem o njem samo to, da ga do danes nisem nikoli videl, mislim, da bi mu jaz sam niti svojih čevljev ne mogel zaupati...

Tako nekako bi se moglo glasiti pismo, ki bi resnico povedalo. No pa ni treba misliti, da sem komu res tako priporočilo dal!

Saj človek rad stori, kar je v njegovi moči. Toda vsakdo razume, da je zelo nevedno pravega človeka, biti tako strašen egoist ali nemarnež, da drugemu niti pred oči noče priti, dokler njegove pomoči ne potrebuje; ali pa veri tako zelo nasproten, da duhovnika niti videti noče...

Naloga duhovnikova je biti v vsem v pomoč, kjerkoli more. Toda najprej je njegova naloga, da spominja ljudi na božje reči in na dušne stvari, na večne resnice in večno življenje, katerega si moramo v tem življenju zaslužiti... Ta me ima pa samo za priporočila...

Kaj naj bi človek storil v temle slučaju:

Pride mati, uboga ženičica in še vdova je... Kako bi ji človek ne šel na vse načine na roke, da spravi kam na varno svoje otroke... Toda nikoli je nisem videl, ne od nje slišal...

Pa naj že bo! Mati res nima časa letati okrog. Ona se gotovo ni potikala po oštarijah, med tem, ko bi lahko šla k maši.

Ali je vaš fantek že prejel prvo sv. obhajilo?

Še ne. Je bil v takih šolah, da ni mogel...

In veste kakšna šola je bila tista? "Ejército de la salvación"...

Preje ni nič prišla vprašat, kam bi spravila otroka. Kar sama ga je porinila v njegovo nesrečo; sedaj bi pa rada, da jaz njenega sinčka priporočim kot malega svetnička, ki bo velik svetnik, kadar bo zrastel...

Pa ste bili poročeni v cerkvi?

Mož je vedno pravil, da tukaj tega ni nič treba.

Sedaj pa imate! Da ni treba? Sedaj bi pa radi, da vam krščanska ljubezen pomaga spraviti otroke pod streho. Povsod bodo zahtevali od vas otrokov kršten list in vaš poročni list.

Kaj pa naj storim? je šlo na jok ženi.

Sedaj vprašate to mene, ko je že zamujeno. Preje vas pa ni bilo od nikoder, dokler je bil čas, da bi se stvar v red spravila. Ko bi bila vi krščanska žena in mati, kot se spodobi, bi danes ne bilo treba obupavati.

Ti dobri Bog nas varuj! Kaj smo res Slovenci tako zanikrni ljudje, tako strašno nevedni in nepreračunljivi, da nič ne mislimo danes, kakšne posledice bo imelo jutri, če napraviš kak neroden korak — in vedno na ljubo malopridnim ljudem!

Pride sem duhovnik nalašč zato, da bi ljudem spomnil velike in svete stvari, na katere naj pazijo. Ljudje pa vsak po svoje, kot da bi vsak vse boljše in več vedel... In potem, kadar je treba pobrati grintave sado-ve, ki jih je rodila zanikrnost in slabost človeškega srca, naj pride na pomoč, ki mu preje niso hoteli odpreti niti vrat, niti ušes...

Saj pravim: Človek naredi rad, kar more, toda treba je, da tudi drugi storijo tisto, kar je njihova dolžnost!

Janez Hladnik

CERKVENI VESTNIK

23. marca maša na Avellanedi za rajne stariše Lah. Molitve na Paternalu in križev pote.

30. marca. Maša na Paternalu za Maksa Boveón. Molitve na Paternalu.

Ob 12 uri maša v Santi Rozi za Katarino Doktorič.

Velikonočna spoved. Nekateri so na to dolžnost čisto pozabili. Pa to ni le dolžnost, temveč je tudi potreba.

Tako zelo so pozabili božjo besedo, da je človek v stalni nevarnosti, da ga zmoti hudobni duh, ki po besedi božji "vedno hodi okrog kot rjoveč lev in išče koga bi požrl".

Naš Gospod nam je dal zadosti izdatna sredstva za to, da se človek ohrani pri zdravem spoznanju in na pravi poti. Toda kakor opeša v močeh tisti, kateri se primerno ne hranijo, tako obnemore duša, če človek ne skrbi zanjo. Spoved in sveto obhajilo sta dve najizdatnejši sredstvi v duhovnem boju.

Hudobni duh zatorej skuša na vse načine, kako bi človeka razorožil. Pri mnogih je svoj namen dosegel s tem, ko jih je odtegnil od svetih zakramentov.

Slab zgled, ki ga človek vidi; strah pred tem, kaj bodo drugi rekli, duhovna lenoba... vse to so stvari, ki jih zna skušnjavec dobro izrabiti... Ti pa praviš: kaj meni tega treba! Saj nisem več neumen. So se mi odprle oči!

Pa se ti bodo še drugi, in tedaj boš drugače spoznal. Nikar torej ne zanemarite svoje velikonočne dolžnosti!

Janez Hladnik

Krojačnica LEOPOLD UŠAJ

SEDAJ JE ČAS DA KUPITE
NAJCENEJŠE!

V ZALOGI IMAM NAJMODERNEJŠE BLAGO. — CENE ZMERNE — POSTREŽBA TOČNA

O biščite me

GARMENDIA

4947

BS. AIRES

Caričin ljubljeneec

ZGODOVINSKI ROMAN

Nadaljevanje 219

Cela vas je kazala blagostanje in premoženje.

Hiše so bile lepo zidane, ulice čiste, prebivalstvo pa je bilo daleč na okrog znano radi svoje izvrstne živinoreje.

Prebivalci so namreč gojili posebno velike in lepe svinje, ki so jih vedno dobro prodali.

Oršovo so zato po celi Rusiji v šali imenovali z drugim imenom, ki ga lahko najboljšje prevedemo, če povemo "Svinjska vas".

Vodja oršovskega prebivalstva se je imenoval načelnik. On je predstavljal v vasi državno oblast.

Obenem je bil tudi šef policije in je kot tak že večkrat dokazal svojo ostroumnost.

Načelnik se je imenoval Nikita.

On je bil bogat človek, ker so se morali prebivalci, posebno še svinjereji v vsem z njim strinjati, da jim ni delal nepotrebnih sitnosti.

Kakor povsod v carski Rusiji, tako je bilo tudi tukaj.

Kadarkoli so ljudje česa potrebovali od oblasti, so morali globoko seči v žep, samo da so dosegli kar so želeli.

Plačati so morali tudi takrat, če so bile njihove želje zakonite, pravilne in poštene.

Na ta način je načelnik Nikita hitro obogatel.

Največje Nikitino premoženje pa je predstavljala njegova mlada in lepa osemnajstletna hčerka Dora.

S to hčerko je imel Nikita velike načrte.

Ko je bila stara šele trinajst let, ji je že našel oče ženina, bodočega moža.

To je bil mladi Leon Mikolovič, sin najbogatejšega svinjereja v Oršovi in okolici.

On je bil res dobra partija.

Mladi Mikolovič bi gotovo vzel Doro za ženo, če ne bi njen oče vsega pokvaril.

On si je namreč vtepel v glavo, da mora njegova hčerka na vsak način postati izobražena in fina dama.

Hotel je, da zna francoski, da se nauči igrati glasovir, da vidi svet, in da se zna vesti v odlični družbi.

Zato jo je poslal v Petrograd, ko je izpolnila trinajsto leto svojega življenja.

Tako je ostala mlada Dora tri leta v petrogradskem penzionatu.

Ko se je Dora vrnila domov, je bila res dražestna deklica.

S svojimi lepimi lasmi, s svojim vitkim telesom je vsakega očarala, — pela je, igrala glasovir, govorila francoski in je znala o marsičem govoriti, o čemer so častiti svinjereji v Oršovi le slišali v povestih.

Prebivalci vasi Oršove so se namreč že od nekdaj bolj zanimali za cene svinjske slanine, za mast, klobase in gnjati, kakor pa za glasovir in francoski jezik ter druge stvari, ki zanimajo meščane in izobražene ljudi.

Načelnik Nikita je bil edini človek v celi vasi, ki je od časa do časa čital časopise.

Če je vsaka dva tedna dobil v roke kak star izvod petrogradskih časopisov, ga je študiral teden dni, zapiral se je v svojo pisarno in ni puščal k sebi nobene strank, čeprav je morda prišla radi kake važne zadeve.

Ko je natančno proučil stari izvod časopisa, — prečital ga je od naslova pa do zadnjega oglasa, — je povabil k sebi svoje prijatelje in jim pripovedoval o svetovnih dogodkih.

Zato so ga v Oršovi vsi smatrali za izredno modrega in izobraženega človeka.

Leon Mikolovič bi se bil najraje takoj po Dorini vrnitvi iz Petrograda poročil.

Zaljubljen se je v dražestno, mlado deklico, toda kmalu se je pokazalo, da se Dora ni v mestu samo telesno, temveč tudi duševno spremenila.

Tudi njeno srce je postalo drugačno.

V prénjnjih časih se je vedno rada igrala z Leonom, skupaj sta hodila po gozdu in poljih in obema je bilo jasno, da se bosta nekega dne poročila.

Toda sedaj se je mlada Dora zelo čudno vedla.

Izbegavala ga je, kadar je le mogla in ko ji je začel njen oče, častiti načelnik govoriti o skorajšnji ženitvi, ga je objela, poljubila in v smehu dejala:

— Oče, ali se me hoče tako hitro iznebiti? Glej, ti si vdovec, mati mi je umrla, nikogar nimaš, ki bi ti gospodinjal, kaj še-le bo, ko ne bom jaz več zate skrbela?

— Ostala boš vendar tukaj, — ji je odvrnil oče, — dobro je, da boš ostala v Oršovi, ko se boš poročila z Leonom.

Tako boš lahko še vedno skrbela za mojo hišo.

Sicer pa ve stara služkinja, ki je že nad dvajset let pri nas, za vsako mojo navado in mi bo že znala gospodinjiti tako, kakor želim in kakor mi bo ugodno.

— Toda, oče, stara služkinja vendar ne bo mogla nadomestiti hčerke? Pravim ti, da se meni še ne mudi, nočem se poročiti, daj mi še malo, samo malo še svobode!

Leon Mikolovič in jaz sva še zelo mlada.

Ničesar ne bova zamudila, — zakon nama ne bo ušel!

Tako je Dora izvrstno znala vedno iznova odlagati svojo ženitev.

Ko jo je Leon srčal na vasi, ko jo je vprašal, kdaj bo naposled postala njegova, mu je odgovorila:

— Toda, dragi prijatelj Leon, ko bodo svinje zrastle, pa se bova poročila! Do takrat pa imava še ča-

sa. Najprej je delo, potem še-le zabava!

In tako je odšel Leon žalosten domov, stopil je v hlev in začel ogledovati svinje, ki nikakor niso hotele rasti.

Gledal jih je in žalostno majal z glavo.

— Minilo bo še dosti časa, dokler se bodo iz teh prascev razvile velike svinje, toda jaz moram potrpeti, — potrpeti!

Toda to je bilo ravno tisto, česar je Leona Mikoloviča zelo manjkalo. On ni imel potrpljenja.

Neprestano je spraševal mlado deklico, če se še vedno ni premislila, zasledoval jo je in jo prosil, naj naposled vendarle privoli na ženitev. To pa je Doro končno razjezilo.

Tako je Dora sklenila, da se na noben način ne bo z Leonom poročila.

Načelnikova hčerka morda vendar-le ne bi zavrnila sijajne partije, ki se ji je nudila pri sinu najbogatejšega svinjereja v Oršovi in okolici, če ne bi bila pustila svojega srca v lepem Petrogradu.

Na svojih deviških grudih je na skrivaj nosila malo sličico.

Ponoči, ko so že vsi spali, jo je previdno vzel v roko, jo ogledovala in vroče poljubljala.

Ta slika je predstavljala nekega lepega mladeniča.

Nekega dne je bil načelnik zelo jezen.

— Tako ne gre več, — reče on svoji hčerki, — odpovedati sem moral svojemu pisarju, vrgel sem ga preko praga, — ta lopov me je zopet okradel.

Sam pa ne morem opravljati vsega dela.

Občina mora tako ali tako plačevati pisarja.

učenjem francoskega jezika.

Drugače boš tukaj kmalu vse pozabila.

Pri nas ne zna nihče francoski, nihče ne poučuje, kajti kdo bi se pogovarjal s svojimi svinjami francoski!

Ti pa si dobro vzgojena deklica in se moraš zato tudi v bodoče učiti francosčine.

Morda boš torej našla človeka, ki ne bo opravljal samo pisarniških del, temveč te bo zvečer tudi poučeval v francosčini. Zato pa bo letno prejemal petsto rubljev.

Dobro pa bi bilo, če bi znal tudi glasovir.

Razen tega mora znati tudi druge stvari.

Tako na primer želim, da se spozna v gospodarstvu, posebno še v svinjereji. To se tukaj v Oršovi zahteva, kajti prošnje in razprave se tako vedno sučejo okrog svinj.

— Mnogo zahtevaš, dragi oče, — vzkligne Dora, — dvomim, da boš našel takega človeka za petsto rubljev!

— Neumnost, — odvrne načelnik, — v Rusiji je dovolj siromakov, ki se bodo pulili za to službo.

Razglasil bom v carskem uradnem listu, da iščem pisarja in vide-la boš, koliko bo ponudb.

Tako je načelnik še istega dne poslal oglas v petrogradski uradni list. Že štiri dni pozneje je dospelo mnogo pisem.

Bile so same ponudbe iz Petrograda.

Mnogo je bilo mladih, izobraženih ljudi, ki niso več mogli životariti v glavnem mestu.

Tako se je marsikdo s težkim srcem odločil, da se poda v ubogo vas v arhangeljski guberniji.

Nikita je bil zelo zaposlen človek.

Moral je namreč biti navzoč pri svojem prijatelju pri klanju svinj, ki so se ravno takrat vršila v Oršovi.

Ran — Bosilek:

ZLATO JABOLKO

(Nadaljevanje)

"Kje je tvoja domovina?"
 "Na gornjem svetu."
 Car se je zamislil in rekel:
 "Težko bomo našli nekoga, ki bi te odnesel gori. Toda počakaj. Poskusil bom. Če najdem takega človeka, mu bom dal vse, kar treba."
 Minilo je nekaj časa, mladenič je nenehoma mislil na gornji svet. Nekeč je šel izven mesta, da bi se raztrsel. Sedel je pod visoko drevo. Na drevesu je bilo orlovo gnezdo. Mladenič je zaspal. Naenkrat je pod njegovo glavo nekaj zažvižgalo in ga prebudilo. Pogledal je navzgor in kaj vidi: Po drevesu pleza triglava kača. Mladenič je pograbil nož, ubil kačo in spet legel spat. Ko se je prebudil, je videl, da mu dva velika orla delata senco.
 "O, orla!" je rekel mladenič, "čemu sta razprostrla krila in mi delata senco?"
 Orla sta odgovorila:
 "Do smrti se ti ne bova mogla oddolžiti, mladenič! Rešil si najine orlice. Že tri leta ne moreva ohraniti mladicev pred triglavo kačo. Povej, s čim naj te poplačava?"
 "Ponesita me na gornji svet!"
 "Ponesla te bova, junak!" sta rekla orla, "toda mesec dni naju moraš hraniti s pitanimi kravami. Potlej pa napravi železno skrinjo z verigami. Napolni jo s hrano in mehkom vodo. Ti boš sedel v skrinji. Verige si bova dela okoli vratu in te bova nosila. Ko bova rekla "aga", nama boš dajal mesa. Ko bova zaklicala "pin", nama boš dal vode. Tako te bova ponesla na gornji svet."

Tako je bil vsak dan v drugi hiši, gledal je, kako koljejo svinje, nato pa je sedel s hišnim gospodarjem za mizo, jedel je in pil in kmalu je izginila v njegovem želodecu velika množina mesa.
 Zato je torej izročil svoji hčerki Dori cel kup pisem in ji dejal:
 — Prečitaj jih ti, otrok moj, — ti se bolj spoznaš na rokopise, kakor pa jaz in izberi pravega človeka, ki ga potrebujemo.
 — Dobro je, očka, — mu je odgovarila Dora. — Zanesi se name, jaz bom že našla pravega!
 Nato odnese pisma v svojo sobo. Zaklenila je vrata in sedla za svojo pisalno mizo.
 Nato je začela pregledavati pisma, ni pa odprla nobene kuverte.
 — To je pravo! — vzklikne nenadoma, ko je zagledala neko kuverto.
 Pri tem se je nasmehnila, obraz pa se ji je razvedril.
 Ona odpre pismo.
 Vsebovalo je ponudbo za službo, ki jo je načelnik razpisal v uradnem listu.
 Neki Vladimir Dembinski je javljal načelniku, da je pripravljen sprejeti službo v Oršovi. Pismo se je glasililo:
 Gospodu Načelniku v Oršovi.
 Z ozirom na vaš današnji cenjeni oglas v carskem uradnem listu, mi je čast sporočiti, da sem pripravljen prevzeti službo pisarja v vaši občini.
 Vseučilišne nauke sem končal v Petrogradu, moja spričevala so lepa, toda doslej se mi na žalost še ni posrečilo dobiti v Petrogradu službo.
 Poznam vsa pisarniška dela, izvežban sem v vodstvu občinske blagajne in knjig, — z eno besedo: pripravljen sem opravljati vse službene posle.
 Prepričan sem, da bom v vsakem oziru popolnoma ustregel zahtevam

Mladinski kotiček

Mladenič je šel h cesarju in mu povedal, kaj sta sporočila orla.
 Cesar je zapovedal, da mu pripravijo vse, kar je bilo potrebno.
 Čez mesec dni sta ga orla dvignila in poletela z njim navzgor. Toda zmanjkalo je mesa. Orla sta vpila "aga". Mladenič si je odrezal meso s stopal in jima ga dajal.
 Nazadnje so prišli do gornje zemlje.
 "Pobratim", sta rekla orla.
 "Vstani in pojdi domov!"
 "Ne morem vstati," je odvrnil mladenič. "Bolijo me noge."
 "Od česa?"
 "Trgal sem vama meso z nog, ko je v skrinji zmanjkala hrana."
 "Čakaj!" sta rekla orla in odletela. Čez malo časa sta se vrnila. Orlica mu je dala čašo iz želodeca, polno vode. Mladenič si je z vodo poškropil noge in ozdravel. Skočil je iz skrinje in odšel domov. Brata sta se še vedno prepirala za najmlajšo deklico. Oba sta jo hotela zase.
 Ko je deklica zagledala najmlajšega brata, je rekla:
 "Kateri mi bo dal čarobno obleko, s tistim se bom poročila!"
 Najmlajši brat se je spomnil prstana. Vzel ga je s prsta in ko ga je premestil na mezinček, že je bila čarobna obleka pred deklico.
 Brata sta se prenehala prepirati. Najmlajša deklica se je omožila z najmlajšim bratom, ostali dve pa sta se poročila s starejšima bratoma. V enem dnevu so bile tri gostije. Devet dni so jedli, pili in se veselili.
 (Konec)

Škerl Ada, dljakinja:

ČRNA ROŽA

Lahno so se iskrile snežinke v soju mesečine, ko je iz temnega, skrivnostnega gozda prišel star, grbav mož. Z eno roko, se je opiral na palico, z drugo je pa krčevito pritiskal nase sveženj. Nizke vaške koče so ječale pod težo snega in se kakor

jata preplašenih vrabecev stiskale druga k drugi. Vse je bilo mirno, le sneg je bolešno škripal pod neznančevimi koraki. Neznanec je obstal. V sneg je zarisal trikotnik in začel nekaj nerazumljivega mrmrati. Od nekod je priletela sova in sedla na trikotnik. Pod njo se je začel sneg taliti in vzklikla je črna roža. Neznanec se je hudomušno nasmehnil, utrgal črno rožo in si jo vtaknil za srajco. Nato je položil sveženj na zemljo in sova je odletela. Snežinke, ki so naletavale v gostih kosmičih, so kmalu pokrile sveženj. Neznanec je odšel. Ko se je bližal kočam, se je luna skrila za drevje. Neznanec se je splazil na nek skedenj in zaspal.

Drugo jutro so kmetje s strahom opazovali skrivnostnega spečega neznanca. Ko se je ta zbudil je odšel

ne škoduje, ali ne?
 — Seveda ne škoduje, — toda vseeno bodi previden, oče nasloni se name!
 Ko mu je sezuvala čevlje, je starec pripovedoval:
 — Leon Mikolovič je bil tudi tam — sijajen fant — on je največ popil. Bil je pijan — kolosalno pijan — o mora na vsak način postati moj zet!
 Otrok moj, on mi je dejal, da je zelo nesrečen.
 Otrok moj, on se pritožuje, da si hladna napram njemu.
 Komaj mu odzdravljajš, kadar se srečata.
 Zakaj je to, otrok moj?
 Ti vendar veš, da boš postala njegova žena!
 Stari Mikolovič ima najdebelejše svinje v celi Oršovi — sijajne svinje, — ima pa tudi denarja, — svinjsko mnogo denarja! — Bil pa je pijan — svinjsko pijan! — Takega zeta človek ne najde vsak dan!
 Dora ni ničesar odgovorila.
 Ko pa je pomagala svojemu očetu pri slačenju suknje, je nenadoma dejala:
 — Očka, prečitala sem vse ponudbe, ki so prišle po pošti in ki si mi jih ti izročil.
 — Kake ponudbe?
 — Ponudbe za službo pisarja.
 — Kakega pisarja?
 — Saj si vendar sam razglasil v petrogradskem uradnem listu, da iščeš pisarja za svojo pisarno!
 — Jaz sem razglasil? — se zamislil načelnik. — Oh, da, sedaj se spominjam, — da, — kako ljudje so se javili?
 — Oh, najrazličnejši, očka!
 Nišesar posebnega. — Toda enega sem našla, — nekega Vladimirja Dembinskega, ki bo gotovo popolnoma odgovarjal tvojim željam.
 Oče, on je učen človek, njegov rokopis je ravno tako zelo dober in inteligenten.

v hišo in prosil zajetno kmečko gospodinjjo za zajtrk, ki ga je tudi dobil. Ko je pojedel, je položil na mizo črno rožo in izginil. Nihče ga ni videl, ne slišal.

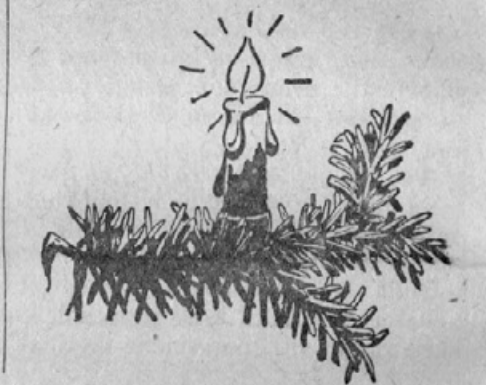
Gospodinja se je zelo prestrašila, ko je zagledala na mizi črno rožo, gosta pa nikjer. Kaj bi z njo?! Vsačila jo je v lonček in jo skrbno negovala. — Neke noči, ko je bilo vse tiho in je le pasji lajež zdaj pa zdaj prekinil tišino, je gospodinjjo zbudil iz spanja nek glas, ki je prihajal od okna, kjer je stala črna roža. Gospodinja je vstala in stopila k oknu. Črna roža je govorila: "Jaz sem vila ukleta, od matere prokleta. Če bi me kdo hotel rešiti in osvoboditi, bilo zopet bi tako, kot je nekaj bilo. Čakam dolge noči, rešitelja pa ni. Tam, kjer voda nad jezom šumi, le tja srce si želi. Tam moja prostost je doma, tam v rožo ukleta sem bila. V neko skalo voda se zaganja, le njej posvečena je vsaka sanja. Ah, če bi me kdo vrgel na njo, človeško zopet podoba bi dobila vnanjo." Nato je umolknila. Slišalo se je le smučanje gospodinjinega moža in enakomerni udarci vaške ure v zvoniku, ki je bila dvanaest. Gospodinjjo je stresel mraz. Vsa trepetajoča je prižgala petrolejko in zbudila moža, ki mu je povedala, kaj je doživela. "Lari-fari!" je odvrnil mož in se obrnil na drugo stran.

Petelinu so zapeli jutranjo pesem. Sonce je pokukalo izza gore in pozlatilo snežno pokrajino. Črna roža je proseče iztegovala svojo glavico lila. Vzela jo je in odšla k jezeru, proti soncu. Gospodinjji se je zasmil. Burja se je razposajeno podila preko poljane in priklanjala vrhove dreves. Gospodinja je pospešila korake. Črna roža je drhtela od sreče, saj bo zdaj — zdaj rešeno. In res. Dobrotnica-gospodinja jo je zalučala na skalo, ki je sušila svoj hrbet na soncu. Čudo! Na skali je je stala prekrasna deklica. Lepa kot jutranja zarja, imela je krasne modre očke, v katerih se je igralo tisoč

demonških vil in porednih škrteljčkov, nežno glavico, katero so obkrožali nagajivi kodrčki, na katerih se je blestela zlata krona. Gospodinja je strmela. A deklici so zrasla nežna, prozorna krila, s katerimi je poletela na breg. Svoji rešiteljici se je lepo zahvalila in jo peljala na kraj, kjer je ležal sveženj, ki ga je odložil skrivnostni mož. Odkopala ga je in podarila gospodinjji z naročilom, da ga mora razvezati šele doma. Nato je odplavala čez vrhove dreves.

Gospodinja je vsa srečna odhitela domov. Nekajkrat jo je mučila želja, da bi pogledala kaj nosi, a vselej se je premagala. Ko je prišla domov in odvezala sveženj, je kriknila od veselja. Kajti sveženj ni bil nič drugega kakor kepa zlata, na kateri je bil pritrjen listek z napisom: "Rešili vilo ste Smrekano, ki je ujezila svojo mamo. Vsako leto kralj grbavev Čurimuri je prišel in me v svet s seboj je vzel. V mnogih hišah sem že prenočila, a prostosti še nisem pridobila. Do danes še nihče ni čul v temnih nočeh krik moje duše po gozdnih leseh. Vi ste me pa rešili in prostost pridobili. Še enkrat najlepša hvala, nad vami čuvala vila bo mala!"

Gospodinja zlate kepe ni porabila, ker se je v nebesa preselila. Kepo so na neki gori ogradiili in vse na njo pozabili. Kdor mi ne verjame, naj pot pod noge vzame, naj se na goro potruji in zlati kepi načudi. Če je pa tam več ni, povpraša naj ljudi, kam so jo dali. Verjemite, vsi se mu bodo smejali.

ki...
 — Ah, kaj pomenijo nauki, — učenega človeka mi ne potrebujemo v Oršovi!
 — Ali se spoznate morda v živinoreji? Ali se razumete na svinje?
 — Zaenkrat še ne, toda ko bom imel čast spoznati gospoda načelnika, bom si tudi v tem področju pridobil dovolj znanja.
 — Dobro, — jaz vam bom pomagal.
 — V vaši sobi leži na mizi knjiga o svinjereji.
 — Proučite jo, ona vam bo zelo koristila.
 Vedeti morate namreč, da se v Oršovi vse suče okrog svinj.
 Vsi procesi, vse razprave, vse pogodbe — povsod same svinje!
 — Razumem, gospod načelnik! Zatrjujem vam, da bom že v kratkem poučen o vsem, kar je potrebno.
 — To je dobro, — odvrne načelnik, — če želite ostati pri nas, morate dobro poznati prebivalce, poučeni morate biti o svinjereji!
 V tem trenutku se odpro vrata. Na pragu se pojavi Dora.
 Mladenič vstane.
 — To je moja hčerka Dora, — reče Nikita in pokaže na lepo, mlado deklico.
 Vladimir Dembinski se prikloni. Dora ga pozdravi z ravnodušnimi besedami.
 Ko je prisledla k njima, je moral Dembinski pripovedovati o Petrogradu in petrogradskih novicah.
 — Moja hčerka je tudi zelo izobražena gospodična, — je ponosno omenil načelnik.
 — Toda oče, — ga prekine Dora.
 — Zakaj me prekinjaš, — vzklikne načelnik. — Ali ne smem povedati resnice? Dovolj denarja si me veljala in sedaj lahko povem, česa si se naučila.

(Dalje prihodnjič)